

מאמר דא"ח

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 נאמר ב'שיר השירים', ה'דוד', הקדוש ברוך הוא, ואמר לרעייתו הכלה, כנסת
 2 ישראל:
 3 **בַּאתִי¹ לְגַנִּי אֲחֹתִי כְּלֵה², וּמִבֵּיא כְּבוֹד קְדוּשַׁת מוֹרֵי וְחַמֵּי**
 4 **אֲדַמּוּר³ רַחֲמֵי הַרְבִּי** צ, חותנו של הרבי, **בְּעַל הַהִילוּלָא** שהיום יו"ד
 5 שבת הוא יום הסתלקותו (בשנת תש"י)
 6 **בְּהַמְאָמְרִי** מאמר חסידות הפותח
 7 בפסוק זה 'באתי לגני' **שְׁנִיתָן עַל**
 8 **יָדוֹ** ונמסר לדפוס על מנת לְלַמְדוֹ
 9 **בְּעֵשְׂרֵי בְּשָׁבָט³** באותה שנה,
 10 תש"י, המאמר יצא לאור ליו"ד שבת
 11 יום הסתלקות סבתו, הרבנית הצדקנית
 12 רבקה, אם אביו הרבי הרש"ב
 13 שנסתלקה ביו"ד שבת תרע"ד, וי"ג
 14 שבת, יום הסתלקות הרבנית הצדקנית
 15 שטערנא שרה שנסתלקה ב"ג שבת
 16 שנת תש"ב (ומני אָז מאז שנת
 17 תש"י, השנה שבה המאמר ניתן על ידי
 18 הרבי הרי"צ, נַעֲשֶׂה מְנַהֵג
 19 **יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה הוּא⁴** כדברי
 20 חכמינו ז"ל לגבי מנהג שהתקבל בעם
 21 ישראל לְלַמְדוֹ ללמוד מאמר זה
 22 **בְּעֵשְׂרֵי בְּשָׁבָט כְּכֹל שָׁנָה**
 23 **וּשְׁנָה), מְאָמְרִי וּפִירוּשׁ**
 24 **הַמְדַרְשׁ⁵,** על פסוק זה **בַּאתִי**
 25 **לְגַנִּי, לְגַנְנִי,** מקום ההתייחדות
 26 שלי, וחזרתי לְמִקּוֹם שְׁהִיָּה
 27 **עֵיקְרִי** עיקר מקומי בְּתַחֲלֹה,
 28 ופירושו הדברים לפי המשמעות
 29 הפנימית הוא **דְּעֵיקְרִי שְׁכִינָה**
 30 **בְּתַחֲתוֹנִים הִיָּתָה** בתחילת בריאת
 31 העולם, עיקר גילוי והשראת השכינה, לא היתה בעולמות העליונים הרוחניים
 32 אלא ב'תחתונים' (דְּקֵאָי והכוונה ב'תחתונים' היא **עַל עוֹלָם הַזֶּה**
 33 **הַתַּחֲתוֹן הַגְּשָׁמִי, שְׁבוֹ** בעולם הזה הִיָּתָה עֵיקְרִי שְׁכִינָה בְּשַׁעַת

34 **הַבְּרִיאָה), וְאַחַר כֵּן הִנֵּה עַל יְדֵי עֲנָן הַיְדוּעַ** חטא עין הדעת
 35 **דְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן נִסְתַּלְקָה הַשְּׁכִינָה מְאָרִץ** הארץ התחתונה, העולם
 36 הזה הגשמי, ועלתה לְרַקִּיעַ הָרֵאשׁוֹן מִבֵּין שְׁבַעַת הַרְקִיעִים, הקרוב ביותר
 37 לעולם הזה הגשמי התחתון, וְעַל יְדֵי שְׁשֶׁה הַעֲנַנִּים הַבְּלָתִי
 38 **רְצוּנִים שְׁלֹאֲחֵרֵי־זֶה** שישה
 39 חטאים שהיו ברורות הבאים, אחרי
 40 אדם הראשון, עֲלָתָה ונסתלקה
 41 הַשְּׁכִינָה לְמַעְלָה מֵהַרְקִיעַ הָרֵאשׁוֹן
 42 לשני, מהשני לשלישי, וכן הלאה, עַד
 43 שעלתה לְרַקִּיעַ הַשְּׁבִיעִי. וְאַחַר
 44 כֵּן לאחר שהשכינה הסתלקה
 45 והתרחקה מהעולם הזה ועד הרקיע
 46 השביעי, בגלל מעשים לא רצויים של
 47 בני האדם למטה, עֲמָדוֹ שבעה
 48 **צִדִּיקֵי עוֹלָם, הַחַל מְאָחָד**
 49 **הָיָה אַבְרָהָם⁶,** אברהם אבינו
 50 שעליו נאמר ביוזקאל 'אחד היה
 51 אברהם', והדרבן מבטא ומדגיש שהיה
 52 הראשון שְׁהוֹרִיד הַשְּׁכִינָה על ידי
 53 מעשיו הטובים וצדקתו מְרַקִּיעַ
 54 הַשְּׁבִיעִי לְשָׁשִׁי, וזה היה השלב
 55 הראשון בהחזרת השכינה לרדת
 56 מלמעלה למטה וְכֵן לְאַחֲרֵי־זֶה,
 57 **דוֹר אַחַר דוֹר וְצִדִּיק אַחַר**
 58 **צִדִּיק,** שכל אחד מהם הוריד את
 59 השכינה רקיע נוסף, מהשישי לחמישי,
 60 מהחמישי לרביעי, וכן הלאה, עַד
 61 לְמִשָּׁה רְבִינוֹ, שְׁהִיָּה הַשְּׁבִיעִי
 62 לאברהם אבינו, וְכֵל הַשְּׁבִיעִין
 63 **חֲבִיבִין⁷,** כדברי המדרש "כל
 64 השביעין חביבין לעולם, למעלן השביעי חביב... בארצות שביעית חביבה...
 65 כדורות שביעית חביב... באבות שביעי חביב, אברהם יצחק ויעקב, לוי קהת
 66 עמרם משה..." שְׁהוֹרִיד אֶת הַשְּׁכִינָה מְרַקִּיעַ הָרֵאשׁוֹן לְאָרֶץ על

בס"ד. יו"ד שבת, ה'תשמ"ג

(הנחה בלתי מוגה)

1 **בַּאתִי¹ לְגַנִּי אֲחֹתִי כְּלֵה², וּמִבֵּיא כְּבוֹד קְדוּשַׁת**
 2 **מוֹרֵי וְחַמֵּי אֲדַמּוּר³ רַחֲמֵי הַרְבִּי**
 3 **בְּהַמְאָמְרִי שְׁנִיתָן עַל יָדוֹ** לְלַמְדוֹ
 4 **בְּעֵשְׂרֵי בְּשָׁבָט³** (ומני אָז נַעֲשֶׂה מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה הוּא⁴ לְלַמְדוֹ
 5 **בְּעֵשְׂרֵי בְּשָׁבָט כְּכֹל שָׁנָה וּשְׁנָה), מְאָמְרִי וּפִירוּשׁ**
 6 **הַמְדַרְשׁ⁵,** בַּאתִי לְגַנִּי, לְגַנְנִי, לְמִקּוֹם שְׁהִיָּה
 7 **עֵיקְרִי בְּתַחֲלֹה, דְּעֵיקְרִי שְׁכִינָה בְּתַחֲתוֹנִים הִיָּתָה**
 8 **(דְּקֵאָי עַל עוֹלָם הַזֶּה הַתַּחֲתוֹן הַגְּשָׁמִי, שְׁבוֹ**
 9 **הִיָּתָה עֵיקְרִי שְׁכִינָה בְּשַׁעַת הַבְּרִיאָה), וְאַחַר כֵּן**
 10 **הִנֵּה עַל יְדֵי עֲנָן הַיְדוּעַ דְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן נִסְתַּלְקָה**
 11 **הַשְּׁכִינָה מְאָרִץ לְרַקִּיעַ הָרֵאשׁוֹן, וְעַל יְדֵי שְׁשֶׁה**
 12 **הַעֲנַנִּים הַבְּלָתִי רְצוּנִים שְׁלֹאֲחֵרֵי־זֶה עֲלָתָה**
 13 **הַשְּׁכִינָה לְמַעְלָה עַד לְרַקִּיעַ הַשְּׁבִיעִי. וְאַחַר כֵּן**
 14 **עֲמָדוֹ צִדִּיקֵי עוֹלָם, הַחַל מְאָחָד הָיָה אַבְרָהָם⁶,**
 15 **שְׁהוֹרִיד הַשְּׁכִינָה מְרַקִּיעַ הַשְּׁבִיעִי לְשָׁשִׁי, וְכֵן**
 16 **לְאַחֲרֵי־זֶה, דוֹר אַחַר דוֹר וְצִדִּיק אַחַר צִדִּיק, עַד**
 17 **לְמִשָּׁה רְבִינוֹ, שְׁהִיָּה הַשְּׁבִיעִי, וְכֵל הַשְּׁבִיעִין**
 18 **חֲבִיבִין⁷, שְׁהוֹרִיד אֶת הַשְּׁכִינָה מְרַקִּיעַ הָרֵאשׁוֹן**

(1) מאמר זה מיוסד בעיקרו על פרק השלושה-עשר* מהמשך באתי לגני ה'שי"ת. (2) שה"ש, א. (3) ד"ה באתי לגני ה'שי"ת.
 (4) ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב. מנהגים ישנים מדורא ע' 153. ועוד. (5) שהש"ר שם. וש"נ. (6) יחזקאל לג, כד.
 (7) ויק"ר פכ"ט, יא.

(* הפרק השייך לשנה זו — ראה תורת מנחם — סה"מ באתי לגני ה"א ע' VI וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ידי הקמת המשכן שבו שרתה השכינה, ואז שוב היה עיקר שכינה 'בתחתונים',
 2 בעולם הזה הגשמי. וְזָהוּ עֵינֵי זֶה המשכת השכינה למטה בארץ גַּם
 3 עֲבוֹדָתָם וְתַפְקִידָם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שעליהם נאמר בנבואת ישעיה
 4 וְעַמְּךָ כָּלָם צַדִּיקִים⁸, ולכן כל אחד ואחד מבני ישראל יכול וצריך
 5 לעסוק בהמשכת השכינה, ולהביא
 6 גילוי אלוקות למטה בארץ כמו
 7 הצדיקים, היינו לפעול הענין
 8 דְּצַדִּיקִים יִרְשׁוּ אֶרֶץ וַיִּשְׁכְּנוּ
 9 לְעַד עֲלֵיָהָ⁹, כלשון הכתוב
 10 בתהילים היינו, להמשיך
 11 וּלְהַשְׁפִּין לְמִטָּה (עֲלֵיָהָ, על
 12 הארץ האמורה בתחילת הכתוב 'ירשו
 13 ארץ' והיינו להמשיך אלוקות למטה
 14 בְּאַרְצָךְ), בעולם הזה התחתון
 15 שְׁאִין תַּחְתּוֹן שהוא יותר לְמִטָּה
 16 מִמֶּנּוּ, להיות דירה לו יתברך
 17 שהעולם היפוך מקום שהוא כלי ראוי
 18 ומתאים לגילוי אלוקות והשראת
 19 השכינה.
 20 וְעֵינֵי זֶה של המשכת וגילוי
 21 האלוקות למטה בעולם הזה הוא
 22 בְּאֹפֶן דְּאֶסְתַּלַּק יִקְרָא
 23 דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא התעלה כבודו
 24 של הקדוש ברוך הוא בְּכוֹלָהוּ
 25 עֲלֵמִין¹⁰, בכל העולמות, כלשון
 26 הוזהר, כְּפִי שֶׁמִּבְּאֵר הרבי הרי"צ
 27 בְּהַמְאָמַר דיבור המתחיל 'באתי
 28 לגני הנוכח (של שנת תש"ו), דְּמָה
 29 שְׁכֵנֹתָם בּוֹהַר שְׁמִדוּבָר על המשכת
 30 וגילוי האור האלוקי בְּכוֹלָהוּ
 31 עֲלֵמִין, הַפּוֹנֶה על מְדִרְיַת
 32 הָאֹר האלוקי שְׁהוּא מאיר
 33 בְּכוֹלָהוּ עֲלֵמִין בְּשׂוּרָה, בכל
 34 העולמות במידה שווה שְׁזוּהֵי דְרָגָא נְעֻלִית בְּאֶלְקוֹת, הנקראת אור
 35 הַסּוֹבֵב כָּל עֲלֵמִין שְׁמַאִיר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת בְּשׂוּרָה בשונה מהדרגה
 36 הנמוכה ביותר, הנקראת 'אור המלא כל עלמין' שאינה מאירה בכל העולמות
 37 בשוה אלא מאירה בכל עולם ובכל נברא בהתאם לענינו והיכולת שלו לקלוט
 38 ולהכיל (כמו הנשמה ה'ממלאת' את הגוף שמתלבשת בכל אבר בהתלבשות
 39 פנימית לפי ענינו, כך אור ה'ממלא כל עלמין' מתלבש בפנימיות העולמות

(8 ישע"ו ס, כא. 9) תהלים לו, כט. 10) בתניא פכ"ז (לד, א) ובלקו"ת ר"פ פקודי מצייני לזוהר ח"ב קכח, ב (ובלקו"ת שם מצייני גם לזוהר שם סז, ב. וראה גם שם קפד, א). וראה גם תו"א ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת סה, ג. 11) תו"א שם. 12) תרומה כה, ת. 13) הובא בשם רז"ל בלקו"ת ר"פ נשא כ, סע"ב. ובכ"מ. וראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחילתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך עה"פ תרומה שם ("שמעתו לומדים"). של"ה סט, א. רא, א. חלק תושב"כ תרומה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

41 נֹטָה האדם ויורד מִדְרָךְ הַיָּשָׁר אֲזַי נַעֲשֶׂה מִזֶּה מְנִיחָה וירידה זו
 42 שְׁטוּת הנהגה שלמטה מטעם ודעת דְּעוֹלָם הַזֶּה. וְהַעֲבֹדָה עבודת
 43 ה' שהאדם צריך לעבוד היא לְהַפְּוֹךְ את השטות של העולם הזה
 44 וְלַעֲשׂוֹת מִזֶּה עֲצֵי שְׁטִים עומדים, עֲצֵי שְׁטִים שְׁמָהֶם
 45 עוֹשִׂים קְרָשִׁים לְמִשְׁכָּן, היינו
 46 לעשות מהנהגה בלתי רצויה של
 47 'שטות' שהיא היפך רצון ה', מציאות
 48 של קדושה, קרשים למשכן, ודבר זה
 49 של הפיכת השטות של היפך הקדושה
 50 לעניני קדושה מתבטא דווקא בקרשי
 51 המשכן דְּקָרָשׁ הוּא אוֹתִיּוֹת
 52 שְׁקָר, המילה 'קרש' מורכבת מאותן
 53 אותיות שמהן מורכבת המילה 'שקר'
 54 וְעַל יְדֵי זֶה שְׁמָהֶפְכִּים אֵת
 55 הַצִּירוֹפִים הסדר של האותיות
 56 שמהן מורכבת ומצורפת המילה
 57 נַעֲשֶׂה מִשְׁקָר מציאות לא רצויה
 58 של היפך הקדושה הַצִּירוֹף
 59 דְּקָרָשׁ, קְרָשִׁים, שְׁמָהֶם
 60 מהקרשים של עצי שיטים נַעֲשֶׂה
 61 מְקַדָּשׁ שהוא מקום שָׁבוּ שׁוֹכֵן
 62 ומאיר ומתגלה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 63 הוּא.

64 (ב) וְהִנֵּה כְּדֵי שְׁבָנֵי יִשְׂרָאֵל
 65 יִכְלוּ לְמַלֵּא הַשְּׁלִיחוֹת
 66 וְהַעֲבֹדָה הַנּוֹכְרֹת לְעִיל,
 67 לעשות מ'שטות' של היפך הקדושה,
 68 קרשים למשכן שבו שורה הקדוש
 69 ברוך הוא וּבְתַכְלִית הַשְּׁלִימוֹת,
 70 ושעבודה זו תתבצע בתכלית השלימות
 71 הַנֵּה עַל זֶה כְּדֵי שִׁיחֵה לַבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 72 הכוח והיכולת למלא את השליחות הזו
 73 בפועל נִמְשָׁךְ וּמְתַגַּלָּה בְּחִינַת
 74 הָאוֹצֵר שְׁלֹמְעֵלָה, כפי שממשיך
 75 ומבאר.

76 וְהַעֲנִין בְּזֶה, דְּהִנֵּה, מִצַּד
 77 הַשְּׁקָר וְהַשְּׁטוּת דְּעוֹלָם שֶׁל
 78 העולם הזה שמעלים ומסתיר על

79 האלוקות והקדושה יְכוּל עֲלוֹל לְהִיטֵת עֲנִין שֶׁל מִנְגֵד חֶסֶד וְשִׁלּוֹם
 80 לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֵז מִתְעוֹרֶרֶת מִדַּת הַנְּצִחַת שֶׁלמַעֲלָה

1 אָבֵל עֲנִין זֶה שֶׁל הַשְּׂרָאָה הַשְּׂכִינָה בְּתוֹךְ כָּל יְהוּדֵי וְיְהוּדֵי הוּא בְּאוֹפֵן
 2 וְעַל יְדֵי עֲשִׂיַת הַמְקַדָּשׁ וּמִשְׁכָּן מְשֻׁלְּשָׁה עֶשֶׂר אוֹ חֲמֵשֶׁה
 3 עֶשֶׂר¹⁴ דְּבָרִים גְּשָׁמִים שְׁבַע עוֹלָם הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן הַמְפּוֹרְטִים
 4 ומבוארים בכתוב זהב וכסף ונחושת' וכ"ו], וְנוֹסֵף לְכָף שֶׁהַצִּירוֹי שֶׁל

5 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל עֲשִׂיַת
 6 הַמִּשְׁכָּן הִזָּה עַל יְדֵי מִשְׁהָ
 7 רַבִּינוּ, שֶׁהוּא הַפּוֹעֵל אֶת הַמִּשְׁכַּת
 8 הַשְּׂכִינָה מִטָּה בֶּאֱרֶץ, כַּמְבוּאָר לְעִיל,
 9 הַרִי הוּא מִשֶׁה רַבִּינוּ בַּעֲצָמוֹ
 10 הַשְּׁתַתֵּף וְהַתְּסַק בְּזֶה בְּכַנִּיַת
 11 וְעֲשִׂיַת הַמִּשְׁכָּן, וְעַד כִּי כָךְ הוּא
 12 הַקֶּשֶׁר שֶׁל מִשֶׁה רַבִּינוּ לְעֲשִׂיַת הַמִּשְׁכָּן
 13 שֶׁהַקְּמַת הַמִּשְׁכָּן הִיְתָה דְּוָקָא
 14 עַל יְדֵי מִשְׁהָ רַבִּינוּ בַּעֲצָמוֹ¹⁵,
 15 וכמבואר בפירושו רש"י "... הניח לו
 16 הקדוש ברוך הוא הקמתו שלא היה
 17 יכול להקימו שום אדם מחמת כובד
 18 הקרשים שאין כח באדם לזקוף ומשה
 19 העמידו..." וְעַל יְדֵי זֶה פְּעוּלָתוֹ שֶׁל
 20 מִשֶׁה רַבִּינוּ וְשֶׁאֵר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֲשִׂיַת
 21 הַמִּשְׁכָּן נַעֲשֶׂה הַהֲרָה וְהַגִּילּוּי שֶׁל
 22 עֵינֵי שְׂכִינָה (כְּנֻמּוֹ בְּלִשׁוֹן
 23 הַכְּתוּב בְּצִירוֹי עַל מִלְּאֲכַת הַמִּשְׁכָּן
 24 וְשְׂכִנְתֵי) בְּתַחְתּוֹנִים, בְּזִמְן
 25 מִשְׁהָ שֶׁאֵז נַעֲשֶׂה הַמִּשְׁכָּן בְּפּוֹעֵל,
 26 וְגַם כָּכֵל הַזְּמַנִּים שְׁלֹא חָרִיו,
 27 היינו בכל הדורות.

28 וּמְבָאָר עוֹד הַרְבֵּי הַרְיִי"צ

29 בְּהַמְאָמֵר מַה שֶׁהַמִּשְׁכָּן שֶׁעַל
 30 יְדוֹ נִפְעֵלָה הַמִּשְׁכַּת הַשְּׂכִינָה לְמִטָּה
 31 בֶּאֱרֶץ, כַּמְבוּאָר לְעִיל, הִנֵּה מַעֲצֵי
 32 שְׁטִים שְׁמָהֶם נַעֲשׂוּ הַקְרָשִׁים
 33 שְׁמָהֶם נַעֲשׂוּ כְּתֵלֵי הַמִּשְׁכָּן, כְּמוֹ
 34 שְׂבָתוֹב¹⁶ בְּתוֹרָה בְּצִירוֹי עַל מִלְּאֲכַת
 35 הַמִּשְׁכָּן וְעֲשִׂיַת אֵת הַקְרָשִׁים
 36 לְמִשְׁכָּן עֲצֵי שְׁטִים עוֹמְדִים,
 37 דְּהִנֵּה שְׁטָה פִּירוּשׁוֹ נְטִיָּה,
 38 מְבוּבֵן שֶׁל סִטְיָה, הִינֵינוּ, שְׁנוֹטָה

39 האדם מִדְרָךְ הַיָּשָׁר, שְׂדוּךְ הַיִּשָּׁר הִיא, כְּלִשׁוֹן הַכְּתוּב, דְּרָךְ הַיָּשָׁר
 40 לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט¹⁷, היינו דרך התורה והמצוות, וְכֹאֲשֶׁר

שכה, ב. שכו, ב. וראה לקו"ש חכ"ו ע' 173 הערה 45. 14) י"ג — תנחומא תרומה ה. שהש"ר פ"ד, יג. זח"ב קמח, א. פרש"י ודעת זקנים מבעה"ת ר"פ תרומה. ט"ו — בחיי שם כה, ז. כלי יקר שם, ג. 15) תנחומא פקודי יא. פרש"י עה"ת שם לט, לג. 16) תרומה כו, טו. 17) וירא יח, יט. 18) שמואל-א טו, כט. וראה בהמשך פ"ח.

ביאור בדרך אפשר

1 באלוקות, שעל זה נאמר בספר שמואל **נצח ישׂראל לא ישׂקר**¹⁸.
 2 **וּכְמִבּוֹאֵר בְּהֶמְשֵׁךְ**¹⁹ קבוצת המאמרים שתחילתה הוא במאמר דיבור
 3 המתחיל 'באתי לגני' של שנת תש"י הנוכח לעיל **מְשַׁל עַל זֶה** על ענינה
 4 של מידת הנצח העליונה **מִמְלֶךְ בִּשְׂרָר וְדָם, דְּבָלָא מְנַגֵּד כֵּל עוֹד אֵין**
 5 אויב ושונא שמתנגד למלך ולמלכותו
 6 **אֵינִי שְׂיִיף עֵנְיִן הַנְּצַחֵן פְּלֵל**¹ **וּכְמִבּוֹאֵר בְּהֶמְשֵׁךְ**¹⁹ **מְשַׁל עַל זֶה מִמְלֶךְ בִּשְׂרָר**
 7 ולא מתעורר במלך הרצון העו לנצח
 8 את מתנגדיו **וּמְנַהֵיג מְלִכּוּתוֹ**³ **וּמְנַהֵיג מְלִכּוּתוֹ**³ **כְּחֻפְצוֹ, אֲמָנָם כְּפֶאֶר חֲפִיץ**
 9 **כְּחֻפְצוֹ** ללא כל התנגדות והפיעה,
 10 **אֲמָנָם כְּפֶאֶר** המלך חֲפִיץ
 11 **כְּנִגְדוֹ דְּבַר וְיִשְׁנֵנו מְנַגֵּד לְזֶה**⁴
 12 המעונין למנוע מהמלך למלא את
 13 רצונו, **אָז עוֹמֵד הַמֶּלֶךְ בְּנִצְחָן**¹³
 14 **כְּנִגְדוֹ וּמוֹצִיא נִצְחָנוֹ** על ידי
 15 שנלחם במנגד ומנצח אותו.
 16 **וְטַעַם הַדְּבָר,** והסיבה הפנימית
 17 לכך שזוהו אופן וסדר ההתנהגה של מלך
 18 בשרירום למטה היא **לְפִי שְׂרָצוֹן**¹⁸
 19 **הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,** כמובא
 20 בגמרא ובוזרה, **שְׂמִלְכּוּתָא**
 21 **דְּאִרְעָא** מלכות הארץ, היינו מלכותו
 22 של מלך בשרירום **תְּהִיָּה פְּעִיץ**
 23 **מְלִכּוּתָא דְּרִיקְעָא**²⁰, מלכות
 24 שמים, היינו מלכותו של הקדוש ברוך
 25 הוא, **וְכִיֵּן שְׂמִלְכּוּתָא** באלוקות
 26 **מִתְעוֹרְרָת מִדַּת הַנְּצַחֵן**
 27 העליונה **עַל יְדֵי דְּבַר הַמְּנַגֵּד**
 28 **כְּכִיכּוּל, לְכֵן נַעֲשֶׂה בֵּן בְּאוֹפֵן**
 29 ההתעוררות של מידת הנצחון **גַּם**
 30 **מִמְלֶךְ בִּשְׂרָר וְדָם, שְׂפֶאֶר**
 31 **יִשְׁנֵנו מִי שְׁלוֹחַם וּמְנַגֵּד כְּנִגְדוֹ**
 32 ומבקש למנוע ממנו למלא את חפצו
 33 ורצונו, **אֲזִי מִתְעוֹרְרָת אֲצִלוֹ** אצל
 34 המלך **מִדַּת הַנְּצַחֵן**.
 35 **וְהִתְעוֹרְרוֹת מִדַּת הַנְּצַחֵן**
 36 הגורמת לגילוי רצון עו לנצח את
 37 האויב המנגד **פּוֹעֵלֶת שִׁינּוּי**
 38 **מֵהוּתוֹ** של המלך **לְגַמְרִי,**
 39 **וּמְגַלָּה** במלך **אֶת הַכַּחוֹת הַכִּי נַעֲלָמִים שָׂבוּ,** כוחות פנימיים
 40 נסתרים שברוך כלל אינם באים לידי גילוי **וְעַד** והתעוררות מידת הנצחון
 41 היא עד כדי כך **שְׂבִשְׂבִיל** מטרה זו של **נִיצוּחַ הַמְּנַגֵּד, מְבִזְזוֹ**

ביאור בדרך אפשר

42 **הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל הָאוֹצְרוֹת הַיְקָרִים** ביותר שיש בידו, **וְהֵינּוּ, שְׂיִשְׁנָם**
 43 **הָאוֹצְרוֹת הַיְקָרִים** והחשובים **שְׂצָבַר בְּעַצְמוֹ וְצָבְרוּ עִבּוּרוֹ**
 44 **אֲבוֹתָיו הַמְּלָכִים** שקדמו לו, **וְאוֹצְרוֹת אֱלוֹ הֵם יְקָרִים אֲצִלוֹ**
 45 אצל המלך **כָּל בְּךְ, שְׁלֵא רַק שְׂאִינוֹ מְבִזְזוּ אוֹתָם** בשימוש רב,
 46 **אֲלֵא שְׂאִינוֹ מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם**
 47 **כָּלֵל** אפילו בשימוש מועט ביותר,
 48 **וְעַד** כדי כך המלך מייקר את
 49 האוצרות הללו **שְׂאֲפִילוֹ לֹא**
 50 **שׁוֹפְתָם עֵין**²¹ **רוֹאֶה,** כלומר, לא
 51 זו בלבד שלא עושים שום שימוש
 52 באוצרות יקרים אלה אלא שאפילו לא
 53 מראים אותם לאף אחד, **וְאֵף עַל פִּי**
 54 **כֵּן,** ולמרות שכל כך מייקרים את
 55 האוצרות הללו, בכל זאת, **כְּפֶאֶר**
 56 **מִתְעוֹרְרָת** אצל המלך **מִדַּת**
 57 **הַנְּצַחֵן מִצַּד עֵנְיִן הַמְּנַגֵּד**
 58 למלך ולמלכותו, **הִנֵּה לֹא רַק**
 59 **שְׂהוּא** המלך **מְגַלָּה אֶת**
 60 **הָאוֹצְרוֹת** שיוכלו לראות אותם,
 61 **וְלֹא רַק שְׂהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם**
 62 שימוש מועט, **אֲלֵא שְׂהוּא מְבִזְזוֹ**
 63 **אֶת הָאוֹצְרוֹת** ועושה בהם שימוש
 64 רב, ללא הגבלות, **וּמוֹסְרָם עַל יְדֵי**
 65 **פְּקִידֵי הַחֵיל** מפקדי הצבא
 66 **בְּשִׁבִיל אֲנָשֵׁי הַחֵיל** הלוחמים
 67 בפועל, **בְּכַדִּי שְׂיִצְאוּ** החיילים
 68 הלוחמים **לְמַלְחָמָה וְיַפְעִלוּ אֶת**
 69 **הַנְּצַחֵן, שְׂנַעֲשֶׂה** הנצחון שפעלו
 70 והשיגו הלוחמים שבשבים המלך
 71 בזבו את האוצרות נעשה **נְצַחֵן** של
 72 **הַמֶּלֶךְ**.
 73 **וְעַל דֶּרֶךְ זֶה** בדומה למבואר לעיל
 74 במשל, במלך בשר ודם, כך הוא גם
 75 **בְּנַמְשָׁל,** למעלה באלוקות **שְׂיִשְׁנָם**
 76 **הָאוֹצְרוֹת הַיְקָרִים** ביותר והנעלמים
 77 **דְּאִין סוֹף בְּרוּךְ-הוּא שְׂהֵם**
 78 **בְּכַחֲנֵת סְתִימוֹ דְּכָל**
 79 **סְתִימִין**²², הנעלמים והנסתרים
 80 שבכל הנעלמים והנסתרים, כלשון זוהרה, **הַחֵל מֵהַעֲנִין דְּאוֹצֵר שֶׁל**
 81 **יְרֵאת שְׂמַיִם**²³, כלשון הכתוב בישעיה 'יראת ה' היא אוצר' **שְׂהוּא**
 82 **עֵנְיִן סְפִירַת הַמְּלָכוֹת, וְיִשׁ** בענין האוצרות הנעלמים למעלה **דְּרֵגוֹת**

(19) פרק יא. וראה ד"ה א"ר אושעיא כו' צדקת פרוזנו תרפ"ט פ"ו (סה"מ תרפ"ט ע' קעא). (20) ברכות נח, א. זח"א קצז, רע"א. ח"ג קעו, ב. (21) ע"פ איוב כח, ז. (22) ראה תקו"ז בהקדמה (יז, א). (23) ברכות לג, ב. וראה גם שבת לא, ב. וראה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 נַעֲלוֹת יוֹתֵר, לַמַּעֲלָה מִסְפִּירַת הַמַּלְכוּת, וְעַד לְאוֹצֵר הָאֲמִיתִי, שֶׁהוּא,
2 כְּפִי שְׂמֵיבִיא הַרְבִּי הַרִּי"צ בְּהַקְדָּמָה²⁴ הַנּוֹכַח מֵהַ שְׂכָתוֹב
3 בְּתִיקוּנֵי זֶהר²⁵ אִזּוֹר אֵין סוֹף לְמַעְלָה מַעְלָה נַעֲלָם וְנִסְתַּר עַד
4 אֵין קֶץ שֶׁאֵין גְּבוּל לַהֲתַעֲלוֹת וְלַהֲתַעֲלָמוֹת שֶׁלוֹ וְלְמִטָּה מִטָּה עַד אֵין
5 תְּכָלִית, שֶׁאֵין גְּבוּל לַיִּידָה
6 וְלַהֲתַגְלוֹת שֶׁלּוֹ שְׁזָהוּ דְרַגְהָ נַעֲלִית זֶו
7 בְּאוֹר הָאֵין-סוֹף, הִיא הָאוֹצֵר
8 הָאֲמִיתִי לַמַּעֲלָה בְּאִלּוּקוֹת, וְאוֹצֵר
9 זֶה יִתֵּן לְכָל אֲנָשִׁי הַמְּלַחֲמָה,
10 כָּל הַלּוֹחָמִים שֶׁעַל יָדָם מֵשִׁיג הַמֶּלֶךְ אֵת
11 הַנֶּחֱחָן שְׁהֵם כָּל אֶחָד וְאֶחָד
12 מִיִּשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאִים בְּתוֹרָה
13 בְּשֵׁם צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם, הֵינְנוּ אֲנָשִׁי
14 מַלְחָמָה וְכִמּוֹ שְׁנִנְאָמֵר (בְּפִרְשָׁה)
15 הַקּוֹדֶמֶת²⁶ פִּרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ שֶׁעִבְרָה,
16 פִּרְשַׁת (בֵּא) וְיֵהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם
17 הַזֶּה יֵצְאוּ כָּל צְבָאוֹת ה'
18 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל צְבָאוֹתָם,
19 וְבִאֲפֹן וְיִצִּיאַת מִצְרַיִם שְׁבָה נֶאֱמַר
20 שְׁבִנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם 'צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם', אֲנָשִׁי
21 הַמַּלְחָמָה, הִיתָה בְּאֲפֹן שְׁבִנֵי
22 יִשְׂרָאֵל יוֹצִיאִים בְּיַד רְמָה וְהֵינְנוּ
23 כְּפִירוֹשׁ רִשִׁי: בְּגִבּוֹרָה גְּבוּוּהָ
24 וּמְפֹרְסַמַּת (כְּמוֹ שְׂכָתוֹב
25 בְּפִרְשָׁתֵנוּ²⁷ פִּרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ, פִּרְשַׁת
26 בְּשִׁלַּח), שְׁיוֹצִיאִים כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
27 יוֹצִיאִים 'בְּיַד רְמָה' מִחוֹשֶׁף הַגְּלוֹת
28 לְגֵאוּלָּה, וְנַעֲשֶׂה הַנֶּחֱחָן
29 דָּאוֹר אֵין-סוֹף, שְׁנִמְשָׁן
30 וּמִתְגַּלֶּה וּמֵאִיר לְמִטָּה מִטָּה עַד
31 אֵין תְּכָלִית לֵאלֹא סוֹף וְלֵאלֹא גְּבוּל.
32 (ג) וּמִבְּאֵר הַרְבִּי הַרִּי"צ בְּפִרְק
33 י"ג שֶׁל הַמֵּאמֵר (הַמְתָּאִים
34 לְשָׁנָה זֶו — שְׁנַת הַשָּׁלֹשׁ
35 עֶשְׂרֵה בְּעֶצֶם הַשָּׁנָה²⁸ בְּיוֹד
36 שְׁבַט תִּשְׁ"א אִמֵּר הַרְבִּי מֵאֵמֵר דִּיבּוֹר
37 הַמִּתְחַלֵּל 'בְּאֵתִי לִגְנֵי' שְׁמוּסָד בְּעִיקֵר
38 עַל סַעִיף א' שֶׁל הַמְשָׁךְ, בְּתַשִּׁיב עַל
39 סַעִיף ב', וְכֵן הֵלָא מִיַּד שְׁנָה בְּשֵׁנָה, כֵּן שְׁמֵאמֵר 'בְּאֵתִי לִגְנֵי' שֶׁל שְׁנַת תִּשְׁכ"ג
40 מִיּוֹסָד בְּעִיקֵר עַל סַעִיף י"ג, וְכִיּוֹן שְׁבַחֲמֵשֶׁךְ' יֵשׁ עֶשְׂרִים סַעִיפִים, הִרִי בְּשֵׁנָה

זו, תשמ"ג, לומדים סעיף י"ג בפעם השניה) הַעֲנִין דְּלִמְטָה מִטָּה עַד
אֵין תְּכָלִית [שְׁגָם לְמִטָּה מִטָּה כֹּאשֶׁר הָאוֹר הָאִלּוּקִי הָאֵין-סוֹף יוֹרֵד
וּמִתְגַּלֶּה לַמַּטָּה בִּיּוֹתֵר הוּא בְּאוֹפֵן דָּאֵין תְּכָלִית, בְּלִי גְּבוּל, כְּשֵׁם
שְׁלִמְעֵלָה מַעְלָה כֹּאשֶׁר הוּא עוֹלָה וּמִתְעַלֵּם הוּא עַד אֵין קֶץ],
שְׁהוּא הַתּוֹכֵן וְהַעֲנִין שֶׁל יִידָת
וְהַתְּגַלוֹת הָאוֹר הָאִלּוּקִי 'לְמִטָּה מִטָּה
עַד אֵין קֶץ' הוּא עֲנִין רִיבּוּי
הַמְּדַרְיָגוֹת בְּהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת
הָאוֹר הָאִלּוּקִי בִּיּוֹדָה מְמַדְרִיגָה
לְמַדְרִיגָה עַד לְעוֹלָמוֹת
בְּרִיאָה יִצְרָה עֲשִׂיָה, שֶׁהֵם
הַעוֹלָמוֹת הַרוּחָנִיִּים הַנְּחֻתִים בִּיּוֹתֵר
וּבְכַפְרֵט כְּמוֹ שְׁבָא הָאוֹר הָאֵין סוֹף
וְיוֹרֵד בְּרִיבּוּי הַצְּמִצּוּמִים
הַעֲלָמוֹת וְהַסְתֵּרִים עַד כִּדֵּי כֵךְ
שְׁיִכּוֹל לְהִיּוֹת דְּבָר הַהִיפּוֹף
מֵאֲלָקוֹת לְגַמְרִי, קְלִיפָה
וְסִטְרָא אַחְרָא, הַכּוּחוֹת שֶׁל הִיפּוֹף
הַקְּרוּשָׁה, הַמִּתְנַגְּדִים לְקְרוּשָׁה,
הַנְּקִרָאִים 'קְלִיפָה' כִּיּוֹן שֶׁהֵם מְכַסִּים
וּמְסַתֵּרִים עַל הַקְּרוּשָׁה וְהָאִלּוּקוֹת כֶּשֶׁם
שֶׁהַקְּלִיפָה מְכַסֶּה עַל הַפִּרִי. רִסְטְרָא
אַחְרָא, צַד אַחֵר, שְׁאֵינוֹ צַד הַקְּרוּשָׁה,
וְעַד לְקְלִיפַת פְּרַעָה
(שְׁמִבּוּאָרְתָּ בְּפִרְשָׁתֵנוּ פִּרְשַׁת
בְּשִׁלַּח וּבְהַפְרָשִׁיּוֹת שְׁמוֹת, וְאוּרָא,
בֵּא שְׁלִפְנִיָה) שֶׁהִיא קְלִיפָה הַכִּי
נְחוּתָה כְּמוֹ שְׁמִצּוּנֵי בִּיחּוּקָל שְׁאָמֵר
פִּרְעָה לִי יְאוּרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתִנִּי²⁹
וְהֵינְנוּ שְׁאֵינוֹ מוֹדָה כֹּלֵל בְּמִצִּיאוֹת
הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא הַבוּרָא.
וְיֵשׁ לְהוֹסִיף, שְׁפֵן הוּא בְּדוּמָה
לְמִבּוּאֵר לְעִיל שֶׁהָאוֹר הָאֵין-סוֹף יִכּוֹל
לְרַדַּת מִלְמַעְלָה מַעֲלָה בִּיּוֹתֵר עַד לַמַּטָּה
מִטָּה בִּיּוֹתֵר, עַד לְעִנְיָנִים שֶׁל הִיפּוֹף
הַקְּדוּשָׁה לְגַמְרִי וְאִפִּילוֹ עַד קְלִיפַת
פִּרְעָה, כֵּךְ גַּם בְּהִנְהַגַּת הָאָדָם,
שֶׁהַתְּחַלַּת הַיִּידָה אֵם הָאָדָם יוֹרֵד
בְּמַעֲמָדוֹ וּמִצְבוֹ הַרוּחָנִי בְּעִבוּרֵת ה', הֵנָּה הַתְּחַלְתָּה וְהַשְׁלֵב הָרֵאשׁוֹן בִּיּוֹדָה
הִיא מַעֲנִין שֶׁל שְׁפָרוּשׁוֹ נְטִיָה (פְּנִזְכֹּר לְעִיל סַעִיף

סה"מ תרפ"ט שם ע' קע. 24) פרק יב ואילך. 25) סוף תיקון נז. זהר חדש יתרו לד, סע"ג. וראה גם תיקוני זהר תיקון יט.
26) בא יב, מא. שם, נא. וראה בהמשך פרק י. 27) בשלח יד, ח. 28) ראה לעיל הערה 1 ובשוה"ג. 29) יחזקאל כט, ג.
וראה לקו"ש חכ"א ע' 40 הערה 33, ובהנסמן שם.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 א'), נְטִיָּה במובן של סטייה מהדרך הנכונה והישירה **כְּחוּט הַשְּׁעָרָה**
 2 **בְּלִבְדוֹ**, וּמְזִיָּה מיידיה מועטת ביותר 'כחות השערה' יוֹרֵד האדם במשך
 3 הזמן לְמִטָּה יוֹתֵר עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מוֹשָׁקֶע בְּתַאֲוֹת, בהתחלה הוא
 4 שקוע בתוך תַּאֲוֹת הַיֵּתֵר, וְעַד לַיִּידֵה לְמִטָּה יוֹתֵר, תַּאֲוֹת שָׁהֵם
 5 הַיִּפְף הַהֵיֵתֵר. וּבְזָה גּוֹפֵא
 6 עצמו יֵשׁ פְּמָה וְכַמָּה דְרָגוֹת, 1
 7 שֶׁבְּתַחֲלִילָה הוּא שְׁקוּע בְּתַאֲוֹת
 8 לְתִיאֲבוֹן, הַנְּהַתּוֹ וּלְמִלּוּי תַאֲוֹת
 9 לְבו, וְעַד שִׁיּוּד עוֹד יוֹתֵר שֶׁנַּעֲשֶׂה
 10 מוֹרֵד בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רַחֲמֵנָא-
 11 לְצַלֵּן וְעוֹשֶׂה לְהַכְעִיס וּכְמוֹבֵן
 12 'להכעיס' חמור הרבה יותר
 13 מ'לתיאבון'.
 14 וְכִיּוֹן שָׁגַם אֶת הָעוֹלָם נָתַן
 15 הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּלִבָּם (שֶׁל בְּנֵי
 16 הָאָדָם, כְּמוֹבָאָר בְּלִיקוּטֵי תוֹרָה'
 17 לַאֲדַמּוֹרֵי הוֹקֵן: "הנה האדם הוא עולם
 18 קטן... וכמו שיש בעולם ד' יסודות אש
 19 רוח מים עפר, כך יש בנפש האדם ד'
 20 יסודות... וכמו שכתוב גם את העולם
 21 נתן בלבם מבלי אשר לא ימצא האדם
 22 את המעשה אשר עשה האלקים מראש
 23 ועד סוף... פירוש שהעולם הוא נתן
 24 בלבם של בני האדם ההיני ד' יסודות
 25 שלו וכל העולם תלוי באדם, כשיתקן
 26 ד' יסודות שלו בזה הוא מתקן את כל
 27 העולם כולו")³⁰, יִשְׁנֹו עֲנִיָּן זֶה
 28 של ירידה מדרגה לדרגה, עד לירידה
 29 למטה מטה ביותר, גַּם בְּסִדְר
 30 הַשְּׁתַּלְשֻׁלוֹת של ירידת האור
 31 האלוקי מדרגה לדרגה, שְׁנוֹסֵף עַל
 32 עוֹלָמוֹת דְקִדּוּשָׁה שֵׁגַם בָּהֵם יֵשׁ
 33 יִירֵדָה מְדֻרְגָה לְדֻרְגָה, יִשְׁנֶנָּה
 34 הַיִּרְיָדָה של האור האלוקי גַּם
 35 אֶפִּילוּ לְעוֹלָמוֹת דְלַעֲוִמַת זֶה,
 36 של היפך הקדושה (הנקראת 'לעומת
 37 זה' על שם הכתוב בקהלת "ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה, גם את
 38 זה לעומת זה עשה האלקים") וּבְזָה גּוֹפֵא בידיה ל'לעומת זה' עצמה
 39 יִשְׁנֵם פְּמָה וְכַמָּה דְרָגוֹת, תַּחֲלִילָה בשלב הראשון, הִירִידָה היא
 40 לְדֻרְגָה שֵׁאִינָה נְחוּתָה כֵל כֵךְ הַנְּקִרָת קְלִיפַת נִגְזָה מִלְשׁוֹן נוּגָה וְאוֹר כִּי
 41 מְעוּרָב בָּה גַם טוֹב וְאַחַר כֵּךְ גַּם שְׁלֵשׁ הַקְּלִיפּוֹת שְׁלֵמָטָה מְמַנָּה

(30) קהלת ג, יא. וראה לקו"ת במדבר ה, ריש ע"ב. (31) שער מח (שער הקליפות) ושער מט (שער קליפת נוגה). (32) שם רסב, ב ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 באוריינתא ובִּרְאָא עֲלֵמָא³³, כיון שהסתכל הקדוש ברוך הוא בתורה
 2 וברא את העולם, כדברי הזוהר, היינו שהתורה היא כמו תכנית הבניה שבה
 3 הבנאי מבט כשהוא בונה את הבנין, כי התורה קדמה לעולם וכל הבריאה
 4 היא על פי התורה, לְכֵן, בְּכִדְי שְׂיֻכַּל לְהֵיּוֹת הַתְּהוּוֹת וּבְרִיאַת כָּל
 5 פְּרָטֵי הַדְּרָגוֹת דְּלְעוֹמַת זֶה שֶׁל
 6 היפך הקדושה כְּפִי שְׁעָלָה 1
 7 בְּרִצּוֹנוֹ יְתַבְּרֵן מִצַּד טַעַם 2
 8 הַכְּמוֹס מֵאִיתְּנוּ וִידוּעַ רַק לְקָדוֹשׁ 3
 9 בְּיוֹן הוּא, צְרִיף לְהֵיּוֹת תְּחִילָה 4
 10 קודם שכל הדברים הללו נבראו בפועל
 11 אֶסְתַּפַּל בְּאֻרֵּייתָא, שְׁפַל 5
 12 עֲנִינִים אֱלוּ בְּכָל הַפְּרָטִים 6
 13 וּפְרָטֵי פְּרָטִים עִם כָּל הָאֵרִיכוֹת 7
 14 שְׁבֻרָבֵר צְרִיכִים לְהֵיּוֹת תְּחִילָה 8
 15 לְפָנֵי שְׁנִבְרָאוּ בְּתוֹרָה (בְּקִבְלָה 9
 16 וּבְחִסְדוֹת) וּלְכֵן כָּל הָעֲנִינִים 10
 17 הַנְּחוּתִים הֵלְלוּ שֶׁל פְּרָטֵי הַקְּלִיפּוֹת 11
 18 וְהַסְטֵרָא-אַחֲרָא, מְבוֹאֵרִים בְּתוֹרָה 12
 19 וּבְאֵרִיכוֹת וּבְפִרְטוּת.
 20 וּמְמִשְׁךְ וּמְבֹאֵר שֶׁלֹּא מֵאִיתוֹ שֶׁל דָּבָר,
 21 הַטַּעַם לְפִירוּט עֲנִינֵי הִלְמֻטָה מֵטָה'
 22 בְּתוֹרָה, הוּא לֹא רַק מֵטַעַם אֶסְתַּכַּל
 23 בְּאֻרֵּייתָא וּבְרֵא עֲלָמָא, כִּמְמוֹר לְעִיל,
 24 אֲלֵא יֵשׁ בּוֹה עֲנִין נוֹסֵף.
 25 אֲמַנְם, עֲנִין זֶה גּוֹפָא עֲצֻמו
 26 (הַתְּהוּוֹת מִצִּיאוֹת הַקְּלִיפּוֹת
 27 עַל יְדֵי זֶה שְׁקָדָשׁ בְּרִיף הוּא
 28 אֶסְתַּפַּל בְּאֻרֵּייתָא, כִּמְבוֹאֵר
 29 לְעִיל) הוּא בְּשִׁבְלֵי מֵטְרָה חֲשׁוּבָה
 30 וְעִיקְרִית בְּיוֹתֵר בְּכִדְי שְׁתּוֹשְׁלָם
 31 תְּכִלִּית הַכְּפּוֹנָה שֶׁל בְּרִיאַת הָעוֹלָם,
 32 כְּמֵאֲמַר רַבִּי לֵ"ל³⁴ בְּפִרְקֵי אֲבוֹת כָּל
 33 מָה שְׁבִרְא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 34 בְּעוֹלָמוֹ לֹא בְּרָאוּ אֱלֹא
 35 לְכַבְּדוֹ, וְכָל פֵּרַט וּפְרָט בְּבְרִיאָה
 36 הוּא חֵלֶק מֵהַמֵּטְרָה וְהַתְּכִלִּית שֶׁל כָּל
 37 הַבְּרִיאָה וּכְתוּרַת הַפְּעַל שֵׁם
 38 טוֹב³⁵ בְּפִירוּשׁ הַפְּנִימִי שֶׁל הַכְּתוּב בְּתֵהִילִים סוּר מְרַע וְעֵשָׂה
 39 טוֹב³⁶, לְפִי פְּשׁוּטוֹ הַכְּתוּב אוֹמֵר לְאֹדֵם סִיסוּר וִיתְרַחַק מֵהַרַע וְיַעֲשֵׂה אֵת
 40 הַטּוֹב, וּלְפִי הַפִּירוּשׁ הַפְּנִימִי הַכּוּוֹנֵה הוּא שְׂיַעֲשֵׂה מְרַע טוֹב, כְּלוּמֹר,
 41 יִהְיֶה אֵת הַרַע עֲצֻמו לְטוֹב, וְהִינְנוּ, שְׂמָה שְׂכָתוּב סוּר מְרַע לְפִי

הפירוש הפשוט, להתרחק מהרע, הוא רק התחלת השלב הראשון של
 העבודה שהאדם עובד את ה', אכל שלימות העבודה היא לא
 רק סור מרע, אלא גם עשה (מהרע) טוב, שיעשה מרע
 עצמו טוב. והוא ענין האמור בזהר אֶתְהַפְּכָא חֲשׁוּכָא לְנִהוּרָא
 וּמְרִירוּ לְמִתְקָא³⁷ שהחושך
 מתהפך לאור והמר מתהפך למתוק.
 וּבְלִשׁוֹן הַתְּלָכָה זְדוּנוֹת נַעֲשׂוּ
 לוֹ כְּזִכְיוֹת³⁸, כְּדָבָרֵי הַגְּמָרָא
 בְּמַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה (בְּדוּרְגָה גְבוּהָה, 'תְּשׁוּבָה מֵאֲחָבָה') שְׁמַהֲפַכַת עֲבִירוֹת
 שְׁנַעֲשׂוּ בְּמוֹד לְזִכְיוֹת, וְעַד
 שְׁמִסּוּפֵר בְּתוֹרָה מַעֲשֵׂה
 רַב³⁹, וְאִמְרוּ בְּגִמְרָא שְׁצִיף לְפִסּוּק
 הִלְכָה עַל פִּי 'מַעֲשֵׂה רַב' הִינְנוּ שְׁהִיתָה
 הוֹרָאָה הִלְכָה לְמַעֲשֵׂה, וְלֹא דִי שְׁנַפְסָקָה
 הִלְכָה בְּאוֹפֵן כְּלִילִי, שְׂאוֹתָן מַצְעוֹת
 שְׁהִצִּיעָה לוֹ בְּאִיסוּר, הַצִּיעָה
 לוֹ בְּהִתְרַר⁴⁰, כִּמְסוּפֵר בְּגִמְרָא עַל
 אֲדָם שְׁהִיָּה זְהִיר בְּמִצּוֹת צִיצִית וְרֵצָה
 לַחֲטוּא עִם אִשָּׁה וּבִאֵר אַרְבַּע הַצִּיצִיּוֹת
 וְטַפְחוֹ עַל פָּנָיו וְנִמְנַע מֵהַעֲבִירָה,
 וּבְעַקְבוֹת הַמַּעֲשֵׂה הַאֲשֵׁה הַתְּגִירָה
 וְאוֹתָן הַמַּצְעוֹת שְׁהִצִּיעָה לוֹ קוֹדֵם לְכֵן
 בְּאִיסוּר, הַצִּיעָה לוֹ לְבִסּוּף בְּהִיתֵר
 שְׁזוּהֵי הוֹרָאָה נְצַחִית לְכָל
 אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שְׁבִכְחוֹ
 לְהַפְּוֹף אֵת הַרַע לְטוֹב.
 וְכִמְבוּכָן עֲנִין זֶה שְׁהַפִּיכַת הַרַע לְטוֹב
 הוּא תְּכִלִּית הַבְּרִיאָה גַם מִמָּה
 שְׂמִבְיָא אֲדָמוּר הַזֶּקֶן בְּסִפְר
 תְּנִיָא קְדִישָׁא⁴¹ שְׁצִיף כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְעֵשׂוֹת לוֹ יְתַבְּרֵן
 דִּירָה מְקוּם רֵאוּי לְגִילוּי אֲלוּקוֹת
 וְהַשְּׂרָאָה הַשְּׁכִינָה בְּתַחְתּוֹנִים,
 וְהִינְנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי בְּתַחְתּוֹן
 שְׂאִין תַּחְתּוֹן לְמִטָּה מְפּוֹנָה,
 שְׂבִיָּה בְּדָבָרֵי אֲדָמוּר הוֹקֵן בְּתִנְיָא
 שְׁהִדִּירָה צִרִיכָה לְהֵיּוֹת בְּתַחְתּוֹן שְׂאִין תַּחְתּוֹן לְמִטָּה הַיִּמְנָה אֵין הַכּוּוֹנֵה רַק
 לְעוֹלָם הַזֶּה בְּכִלּוֹת אֲלֵא בְּדָבָרִים אֲלוּ נִכְלָל גַּם הַתַּחְתּוֹן בְּיוֹתֵר
 שְׁהוּא לְמִטָּה מִטָּה עַד אֵין תְּכִלִּית, עֲנִינֵי הַקְּלִיפּוֹת וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא
 הַכִּי נְחוּתִים שְׂגַם בּוֹ בְּתַחְתּוֹן נְחוּת זֶה צְרִיף לְפַעוֹל עֲנִין הַדִּירָה

(33) שם קסא, ריש ע"ב. (34) אבות פ"ו מ"א. (35) כתר שם טוב סימן סט. (36) תהלים לד, טו. (37) ראה זח"א ד, א. (38) יומא פו, ב. (39) ראה ב"ב קל, ב. (40) מנחות מד, א. (41) פל"ו (מה, ב).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שאפילו בו יהיה גילוי אלוקות והשראת השכינה, על ידי זה שמהפכים
 2 אותו לטוב.
 3 אף לכאורה אינו מוכן, הרי מתפללים ומבקשים בברכות
 4 השחר אל תביאנו לידי נסיון⁴², והקדוש ברוך הוא מקיים
 5 את הבקשה ואכן מסייע לאדם
 6 שלא יבוא לידי ניסיון, ואם כן,
 7 איך אפשר לדרוש ולהבוע
 8 מכל אחד ואחד מישראל
 9 להתעסק גם בבירור ותיקון
 10 והפיכתו לטוב של המטה מטה
 11 עד אין תכלית והרי בשביל זה
 12 צריך לבוא במגע עם הרע, ודבר זה
 13 הוא ניסיון כי יש לחשוש שמא לא
 14 יצליח להתגבר על הרע ולהפוך אותו
 15 לטוב אלא המגע עם הרע יכשיל
 16 אותו?
 17 ובפרט צריך ביאור איך אפשר
 18 לדרוש מכל אחד לעסוק בבירור הרע
 19 על פי מה שכתוב בזהר⁴³ על
 20 הפסוק⁴⁴ בא אל פרעה, אמר
 21 רבי שמעון, מה פתיב מדוע
 22 כתוב בא אל פרעה, לך אל
 23 פרעה מבעי ליה, מאי בא,
 24 הכתוב היה צריך לומר לך אל פרעה?
 25 ומהו שנאמר 'בא' אלא דעיל
 26 ליה קדשא ברוך הוא אלא
 27 שהכניס אותו הקדוש ברוך הוא
 28 (למשה) אדרין לפניו
 29 מאדרין, דהיינו חדרים
 30 לפניו מחדרים במדרגות
 31 החיצונים⁴⁵, והקדוש ברוך הוא
 32 'הכניס' את משה רבינו לתוך מדרגות
 33 עמקי הקליפות ומשה דחיל
 34 מיניה ולא קריב כו', ומשה
 35 פחד ממנו (מהקליפות הנקראות בוהר
 36 כאן 'אורים') פין דחמא קדשא
 37 ברוך הוא דחיל משה כו',
 38 כיון שראה הקדוש ברוך הוא שמה
 39 מפחד, אמר קדשא ברוך הוא
 40 אמר הקדוש ברוך הוא, כלשון הכתוב
 41 בנבואת יחזקאל, הנני⁴⁶ עלריך

1 ידי זה שמהפכים אותו לטוב. אף לכאורה אינו
 2 מוכן, הרי מתפללים ומבקשים אל תביאנו לידי
 3 נסיון⁴², והקדוש ברוך הוא מקיים את הבקשה,
 4 ואם כן, איך אפשר לדרוש מכל אחד ואחד
 5 מישראל להתעסק גם בבירור המטה מטה עד
 6 אין תכלית. ובפרט על פי מה שכתוב בזהר⁴³
 7 על הפסוק⁴⁴ בא אל פרעה, אמר רבי שמעון מה
 8 פתיב בא אל פרעה, לך אל פרעה מבעי ליה,
 9 מאי בא, אלא דעיל ליה קדשא ברוך הוא
 10 (למשה) אדרין לפניו מאדרין, דהיינו חדרים
 11 לפניו מחדרים במדרגות החיצונים⁴⁵, ומשה
 12 דחיל מיניה ולא קריב כו', פין דחמא קדשא
 13 ברוך הוא דחיל משה כו', אמר קדשא ברוך
 14 הוא הנני⁴⁶ עלריך פרעה מלך מצרים התנים
 15 הגדול הרוכז בתוך יאורי, וקדשא ברוך הוא
 16 אצטריך לאגחא ביה קרבא ולא אתרא כו'.
 17 ונמצא, שמשא רבינו התירא לבוא ולהתעסק
 18 בבירור המטה מטה אפילו לאחרי אמירת
 19 הציווי בא אל פרעה, והקדוש ברוך הוא הסכים
 20 עמו וכא בעצמו, כאמרו הנני עלריך פרעה גו'.
 21 ואילו בתורת הקבלה באים בהפרטים דמטה
 22 מטה, ואומרים שזהו התפקיד שניתן לאנשי
 23 החיל שיכירו גם את המטה מטה עד אין
 24 תכלית.

5 (ה) יובן על פי תורת הרב המגיד⁴⁷ על הפסוק
 6 למען שתי אותותי אלה בקרב
 7 שבהתחלת פרשת בא: לפי שהקדוש ברוך הוא
 8 היה רוצה לברר כל הניצוצות מן
 9 האלקים הקדושים ממצרים מן
 10 השכינה, שנפלו למצרים בשבירת
 11 הכלים' שהיתה בעולם התורה כתוצאה
 12 מכך שהיו שם אורות מרובים בכלים
 13 מועטים וב'שבירה' זו נפלו ניצוצות
 14 למטה, למצרים, היינו כל
 15 הדברים הפטלים של פרעה
 16 ושל מצרים שהם אותיות
 17 המרכיבות מילים כו', בזה יהיה

(42) בברכות השחר (ברכות ס, ב). (43) ח"ב לד, א. (44) ר"פ בא. (45) דרך אמת לזהר שם. (46) יחזקאל כט, ג. (47) אור תורה ר"פ בא (סימן פא).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

42 כי כל הגבוה גבוה ביותר נופל למטה מטה ביותר⁴⁹, כמבואר
 43 בליקוטי תורה/ לאדמו"ר הזקן: "כנודע ממשל נפילת החומה שהאבן העליון
 44 יותר נופל למטה יותר, וכמו שכתוב ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך
 45 שכדי שירד וישתלשל גם למקום הקליפות צריך להיות ממקום גבוה מאד
 46 נעלה עד שיגיע שיהיה גילוי אלקות גם
 47 במקום הקליפות", וצריכים
 48 להחזירם את האותיות שנפלו
 49 למצרים למעמד ומצב
 50 דאדומתי, אותיות דקדושה.
 51 ולכן נכתבו תחילה אותיות
 52 הקדושה בתורה (שהרי התורה
 53 קדמה לעולם), שעל ידי זה
 54 שנכתבו בתורה נעשים אותיות
 55 בתורה, והם אותיות התורה
 56 נותנים פח שיוכלו בני ישראל
 57 לברר את האותיות של מצרים
 58 לאחרי שנפלו בשבירה.
 59 והנה, אף שהלשון בתורת
 60 הרב המגיד הוא בירור
 61 "הדברים בטלים של פרעה
 62 ושל מצרים", ולכאורה אין
 63 זה שייך לבירור הדברים
 64 שלמטה מזה⁵⁰, דברים חמורים
 65 יותר מסתם דברים בטלים, דברי כפירה
 66 במציאות הקדוש ברוך הוא ובעובדה
 67 שהוא הבורא, וכמבואר בספר התניא
 68 לגבי התומרה של דיבורים אסורים וכן
 69 אודות הטומאה שבחכמת אומות
 70 העולם שגם היא חמורה יותר מסתם
 71 דברים בטלים, מכל מקום, הרי
 72 אין מקרא יוצא מידי
 73 פשוט⁵¹, כדברי הגמרא,
 74 ופשטות הכתוב קאי מכוון על
 75 שלש המכות הנוספות
 76 שהביא הקדוש ברוך הוא על
 77 מצרים, הנקראת ערות הארץ,
 78 ועל פרעה מלך מצרים, הנקרא
 79 הפנים הגדול הרובץ בתוך
 80 יאריו אשר אמר לי יאריו
 81 ואני עשיתיני, היינו שהאותיות שלו הם דיבורים היפך רצון ה' והיפך
 82 האמונה בה, שעל ידי זה שהקדוש ברוך הוא הביא על המצרים שלוש

1 הברור של ניצוצות אלו שהכניס הקדוש ברוך הוא הדיבורים
 2 והאותיות אלו שבהיותם במצרים היו דברים בטלים, והקדוש ברוך הוא
 3 הכניס אותם בהתורה ועשה מהם מאותן האותיות צירוף אחר של
 4 קדושה (ועל דרך האמור לעיל אודות הפיכת השק' של העולם הזה
 5 לקרש' של המשכן), וזהו הברור
 6 שלהם זה הביור והתיקון של
 7 האותיות של מצרים. וזהו הרמו
 8 בפסוק למען שתי אותתי
 9 אלה, לפי פנימיות הענינים, רצונו
 10 לומר: אותיות של השבירה
 11 הם הניצוצות האלוקים שנפלו
 12 ב'שבירת הכלים', אומר עליהם הקדוש
 13 ברוך הוא צריך אני לבררם על
 14 ידי התורה, לכן הוא מן
 15 ההכרח לשלוח עליהם על
 16 המצרים עוד שלש מכות, מכת
 17 ארבה, מכת חושך ומכת בכורות,
 18 מלבד המכות על מצרים שעליהם
 19 מסופר כבר בפרשת וארא, בכדי
 20 להכניסם את האותיות, הניצוצות,
 21 שבמצרים באותיות צירופים
 22 שבתורה (ואם לא הביא ואילו
 23 הקדוש ברוך הוא לא היה מביא על
 24 מצרים עוד שלש מכות אלו,
 25 היו חסרים כמה ספורים
 26 שלא היה נכתב בתורה, והיה
 27 נגמם חיסרון באותיות התורה ולא
 28 היו מתבררים כל הניצוצות
 29 כי, כאמור, בירור הניצוצות הוא על ידי
 30 האותיות שבתורה).
 31 וממשך ומבאר בפרטיות יותר את
 32 תורת הרב המגיד על בירור האותיות
 33 של מצרים על ידי אותיות התורה.
 34 והענין בזה, דהנה, גם
 35 האותיות שנפלו בשבירה
 36 למטה, לפרעה מלך מצרים,
 37 ולארץ מצרים, שהיא מקום נחות
 38 ביותר ברוחניות ונקראת ערות
 39 הארץ⁴⁸, הם באמת אותתי,
 40 אותיות שלי של הקדוש ברוך הוא
 41 הם ניצוצות של קדושה, אלא יתירה מזו, שורשם בקדושה הוא נעלה ביותר,

(48) מקץ מב, ט. שם, יב. קהלת רבה פ"א, ד בסופו. (49) לקו"ת פי ראה כא, רע"ג. דרמ"צ קצא, א. ובכ"מ. (50) ראה תניא פ"ח. ובכ"מ. (51) ראה שבת סג, א. וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 מכות אלו נעשה הביירו והתיקון דפרעה ומצרים כפשוטם,
 2 ועד להביירו באופן דויהי בשלח פרעה את העם⁵², שפרעה
 3 עצמו שלח והוציא את בני ישראל ממצרים, כמבואר בארוכה בדבור
 4 המתחיל במאמר חסידות הפותח בפסוק ויהי בשלח פרעה את
 5 העם לאדמו"ר הצמח צדק
 6 ולאדמו"ר מהר"ש⁵³
 7 (שענינו של הרבי מהר"ש הוא
 8 מלכתחילה אריבער⁵⁴,
 9 בהתאם לפתגמו המפורסם 'העולם
 10 אומרים שאם יש מכשול בדרך) ואי
 11 אפשר ללכת מלמטה (בדרך הרגילה)
 12 אזי הולכים מלמעלה, ואני אומר -
 13 מלכתחילה מלמעלה ושנה זו היא
 14 מאה שנים להסתלקות שלו),
 15 דפרעה היה משלח פארות
 16 ענפי עצים כו', והיינו, שגם
 17 פרעה בעצמו שקדם לכן התנגד
 18 בתוקף להוציא את בני ישראל
 19 ממצרים, עזר וסייע להוציא
 20 ממצרים, כמו שכתוב⁵⁵ בתורה
 21 מששה רבינו אמר לפרעה גם אתה
 22 תתן בדיניו גו', בהמות להקריב
 23 קרבנות שעל ידי זה שפרעה עצמו
 24 סייע ליציאת מצרים נעשה עילוי
 25 גדול יותר ביציאת מצרים, שזהו
 26 מה שנאמר בנבואת הושע (גבי
 27 גלות מצרים) וזרעתיך לי
 28 בארץ⁵⁶, שענין הזריעה הוא
 29 כמאמר רז"ל⁵⁷ כלום אדם
 30 זרע ורעים בכמות של כור⁵⁸ מידת
 31 נפח אלא כדי להוציא תבואה
 32 בכמות של כמה פורין, ואז הוריעה
 33 כדאית ומשתלמת, וכך יציאת מצרים
 34 היתה כדאית ומשתלמת מבחינה
 35 רוחנית היינו, שביציאת מצרים נפעל
 36 שגם האותיות (ניצוצות)
 37 דפרעה נתבררו ונעשו
 38 אותיות אותיות של תורה, אותיות
 39 של קדושה, שכל זה הוא על ידי
 40 זה שנכתבו תחילה בתורה.
- ועל פי זה יש לבאר שאף על פי שמבקשים
 אל תביאנו לידי נסיון, מפל
 מקום, יכולים לדרוש מפל אחר ואחד מישראל
 להתעסק גם בביורו שהם למטה
 ביותר, כי הפיונה בזה היא
 אחד ואחד מישראל להתעסק גם בביורו
 והעלאת
 הענינים שבעולם שהם למטה
 מטה ביותר, ואפילו ענינים נחותים
 של קליפות הכי נחותות, כמבואר לעיל
 באריכות, כי הפיונה בזה היא
 להביורו לא על ידי קשר ומגע ישיר
 עם הדברים כפי שהם במציאות
 התחתונה אלא ביורו על ידי
 ההתעסקות בלימוד ענינים
 אלו כפי שהם בתורה וכאמר
 לעיל שביורו 'אותיות' של מצרים
 הוא על ידי אותיות התורה.
 ועל דרך שמצינו בהלכה למעשה
 בנוגע לעבודה זרה, דאף על
 פי שנצטוינו בפירוש בתורה אל
 תפנו אל האלילים⁵⁹, וכפי
 שמבואר ברמב"ם משמעות האיסור
 היא שאסור לקרוא באותן
 הספרים המבארים היאך
 עיקר עבודתה ומה מעשיה
 ומשפטיה של עבודת האלילים,
 מפני שדבר זה העיסוק בעבודת
 האלילים ומעשיה גורם להפנות
 לפנות אחריה כו'⁶⁰, אף על פי
 כן נצטוינו ללמוד כל התורה
 כולה, כולל גם הלכות
 עבודה זרה, שבהם נתבאר
 כמה פרטים באופן עבודתה
 ואין זו סתירה לאיסור לעסוק בהכרת
 פרטי העבודה ומעשיה, כפי שמשיך
 ומבאר. והענין בזה, שפרטי
 הענינים דעבודה זרה
 שפתיים בתורה נעשים ענין
 של תורה⁶¹ וכשלושים אותם
 הלכות עבודה זרה, שבהם נתבאר כמה פרטים באופן עבודתה. והענין בזה,
 שפרטי הענינים דעבודה זרה שפתיים בתורה נעשים ענין של תורה⁶¹,

(52) ריש פרשתנו (בשלח). (53) אוה"ת פרשתנו (בשלח) ע' שסג. סה"מ תרכ"ז ע' קו. וראה גם תו"א סא, ג. (54) ראה אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' תריז. (55) בא י, כה. (56) הושע ב, כה. (57) פסחים פז, ב. (58) כ"ה בתו"א (ריש פרשתנו (בשלח)) ובסה"מ שם (ס"ע קט). ובפסחים שם [וכ"ה באוה"ת שם ע' שנג]: סאה. (59) קדושים יט, ד. (60) רמב"ם הל' ע"ז פ"ב ה"ב. (61) ראה גם לקו"ש חכ"ג ע' 166 ואילך. וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁתַּמְרוּת זֶה שֶׁבְּגִלוֹת הָרֵאשׁוֹן, גְּלוֹת מִצְרַיִם, הִיָּה הַשְּׁעָבוֹד
 2 שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם וְהַקּוֹשִׁי שֶׁל הַגְּלוּת בְּמִידָה שֶׁל בְּחוּמְרֵי⁶⁷
 3 וּבִלְבָנִים גּוֹ', כָּל עֲבוֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ הַמִּצְרַיִם בְּהֵם בְּכֵני יִשְׂרָאֵל
 4 בְּפֶרֶךְ כְּפִשׁוּטוֹ, הִנֵּה עֹכְשֵׁיו נַעֲשֶׂה זֶה הַשְּׁעָבוֹד
 5 בְּגִלוֹת עַל יְדֵי הַהֲתַעֲסָקוֹת
 6 וְהִיגִיעָה בְּתוֹרָה, וְכִמּוֹ שֶׁכָּתוּב
 7 בַּזְּהָרִים⁶⁸ בְּחוּמְרֵי דָא זֶה לִימּוֹד
 8 הַתּוֹרָה בְּאִפְסָן שֶׁל קַל-יְחֻזְמֵר
 9 וּבִלְבָנִים דָּא זֶה לִיבּוֹן הַלְכָתָא
 10 עֵינּוּ וּבִירוֹר הַלְכָה, וְהִינּוּ, שְׁעַל
 11 יְדֵי זֶה שְׁמַיִגַע אֶת עֲצָמוֹ
 12 הָאָדָם הַלּוֹמֵד תּוֹרָה וְעַד שֶׁהִגִּיעָה הִיא
 13 יִגִּיעָה גְדוּלָה עַד לְאִפְסָן שֶׁל
 14 עֲבוֹדַת פֶּרֶךְ, יִגִּיעָה אֲמִיתִית
 15 עַל פִּי תוֹרַת אֲמֵת, יִגִּיעָה כּוֹ
 16 שֶׁהַתּוֹרָה קוֹרֵאת לָהּ יִגִּיעָה בְּלִימּוֹד
 17 הַתּוֹרָה בְּאִפְסָן שֶׁל קַל וְחֻמְרֵי
 18 וְלִיבּוֹן הַלְכָתָא, הִנֵּה עַל יְדֵי
 19 זֶה פּוֹעֲלִים בִּירוֹר וְחִיקוֹן עֲנִי
 20 הַגְּלוּת עוֹד יוֹתֵר מִמָּה שֶׁפָּעְלוּ
 21 וּבִירוֹר וְחִיקוֹן בְּגִלוֹת מִצְרַיִם עַל
 22 יְדֵי הַעֲבוֹדָה בְּחוּמְרֵי וּבִלְבָנִים
 23 כְּפִשׁוּטִים. וּמִזֶּה מוֹבֵן, שְׁלֵא
 24 מְסַפִּיקָה הַעֲבוֹדָה שֶׁל בִּירוֹר
 25 וְחִיקוֹן עֲנִי הַעוֹלָם עַל יְדֵי לִימּוֹד
 26 הַתּוֹרָה בְּאִפְסָן פְּלִלִי, אֲלֵא
 27 הַעֲבוֹדָה שֶׁל בִּירוֹר וְחִיקוֹן זֶה
 28 צְרִיכָה לְהִיֵּת בְּאִפְסָן שְׁמַכְנִיס
 29 אֶת עֲצָמוֹ הָאָדָם הַלּוֹמֵד תּוֹרָה גַּם
 30 בְּהַפְרָטִים כּוֹ', וְכִמּוֹ לְמַשֵּׁל
 31 בְּלִיבּוֹן הַלְכָתָא, כֹּאשֶׁר עוֹסְקִים
 32 בְּלִימּוֹד וְעֵינּוּ כְּדִי לִלְבֵן סוּגִיא עַל מִנַּת
 33 לְפִסּוֹק הַלְכָה שְׁמַלְבַּן וּמְבַרֵר אֶת
 34 הַהֲלָכָה לֹא רַק בְּאִפְסָן כְּלָלִי אֲלֵא
 35 בְּכָל הַפְּרָטִים וּפְרָטֵי פְּרָטִים,
 36 עַד שֶׁבָּא לְאִסּוּקֵי שְׁמַעְתָּתָא
 37 אֲלִיבָא דְהַלְכָתָא⁶⁹ לְמַסְקַת
 38 הַסּוּגִיא עַל פִּי הַהֲלָכָה, שׁוּזוֹ אִפְסָן
 39 לִימּוֹד שְׁדוֹרֵשׁ יִגִּיעָה מִיּוֹדַת וּמִחִיִּיב
 40 הַתִּיחֻסוֹת לְפְרָטֵי הַפְּרָטִים.

1 בתור חלק מהתורה, אין חשש שהכרת הדברים תגרום לפגות אחריהם,
 2 וְכִמּוֹבְאָר בְּמָקוֹם אַחֵר⁶² בְּשִׁיחוֹת שֶׁל הַרְבֵּי בְּעֲנִין יַעֲקֹב וְעֲשׂוֹ
 3 הָאֲמוּרִים בְּפֶרֶשָׁה⁶³, תְּחִילַת פְּרֻשַׁת תּוֹלְדוֹת שׁוּאֵלָה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק הֵם
 4 יַעֲקֹב וְעֲשׂוֹ שֶׁעֲלֵיהֶם מְדוּבָר בְּפֶרֶשָׁה, וְנִבְאָר שִׁישׁ הַבְּדֵל בֵּין עֲשׂוֹ כְּפִי שֶׁהוּא
 5 בְּמִצְיָאוֹת שֶׁהַתְּנַהֵג שְׁלֵא כְּרֹאֵי לְכַפִּי
 6 שֶׁהַדְּבָרִים הֵם 'בְּפֶרֶשָׁה', הֵינּוּ בְּתוֹר
 7 עֵינּוּ בְּתוֹרָה, שְׁגַם עֲשׂוֹ הָאֲמוּר
 8 בְּפֶרֶשָׁה הוּא חֵלֶק מִתּוֹרָה, וְכִן
 9 גַּם בְּעֵינֵי הַכֹּתֵר הַעֲבוּדָה-זוֹהֵר שִׁישׁ
 10 הַבְּדֵל גְּדוּלָה וּמְהוּתָה בֵּין הַכֹּתֵר הַדְּבָרִים
 11 מִתּוֹךְ עֵיסוֹק וְהַתְּעַנְיָנוּת בְּפֶרֶשָׁה
 12 הַמִּצְיָאוֹת שֶׁל הַעֲבוּדָה-זוֹהֵר לְבִין לִימּוֹד
 13 הַדְּבָרִים בְּתוֹר הַלְכוֹת הַתּוֹרָה. וְלִכְּנֹ, וְלִכְּנֹ,
 14 כְּאֲשֶׁר לּוֹמְדִים בְּתוֹרָה הַלְכוֹת
 15 עֲבוֹדָה זָרָה, הִנֵּה עַל יְדֵי זֶה
 16 גּוֹפָא עַל יְדֵי הַלִּימּוֹד עֲצָמוֹ
 17 מְבַטְלִים אֶת הַעֲבוֹדָה זָרָה,
 18 וּבְפֶרֶט כְּאֲשֶׁר לּוֹמְדִים אֶת
 19 הַהֲלָכָה (שְׁבָאָה אַחַר כֶּף לְיְדֵי
 20 מַעֲשֶׂה בְּפּוֹעֵל וְאַחֲרֵי הַלִּימּוֹד
 21 מְקִימִים אֶת הַהֲלָכָה) שְׁצָרִיק
 22 לְהִיֵּת שְׁקִין תְּשַׁקְּצֵנוּ⁶⁴ וְאַבְד
 23 תְּאֲבָדוֹן⁶⁵, הֵינּוּ צִיוּי הַתּוֹרָה
 24 אֹדוֹת בִּטּוֹל וְאִיבּוֹד וְהִרְסַת עֲנִי
 25 עֲבוּדָה-זוֹהֵר אֲזִי פּוֹעֲלִים עַל יְדֵי
 26 לִימּוֹד זֶה בְּמִצְיָאוֹת הַעֲבוֹדָה
 27 זָרָה (וְעַד שֶׁהַפְּעוּלָה וְהַשְּׁפַעָה עַל
 28 הַעֲבוּדָה זוֹהֵר הִיא אִפִּילוֹ לְעֲבוֹדָה
 29 זָרָה שֶׁהִיא בִּירוּדָה לְמַטָּה
 30 מִטָּה בִּיּוֹתֵר בְּאִפְסָן דְּלִי יְאוּרִי
 31 וְאַנִּי עֲשִׂיתִינִי קְלִיפַת פְּרַעָה
 32 הַמְכַחֶשֶׁת אֶת מִצְיָאוֹת הַבוֹרָא, כֹּאמוֹ
 33 לְעִיל) וְהַפְּעוּלָה וְהַשְּׁפַעָה הִיא
 34 שְׁנַעֲשֶׂה בִּיטּוֹל וְאִיבּוֹד
 35 הַעֲבוֹדָה זָרָה בְּתַכְלִית, וְכַפִּי
 36 שֶׁמִּשְׁשִׁין וּמְבַאֵר עוֹד לְהֵלֵן אֶת עֵינֵי
 37 הַבִּירוֹר וְהַחִיקוֹן שֶׁל עֲנִי מִצְרַיִם עַל-
 38 יְדֵי לִימּוֹד הַתּוֹרָה.
 39 (ו) וְהַעֲנִין בְּזָה, כְּפִי שְׁמַבְאָר
 40 אֲדָמוֹר הַזְּקֵן בְּתוֹרָה אֹרֵר⁶⁶

(62) לקו"ש ח"כ ע' 114. שם ע' 342 ואילך. ועוד. (63) פרש"י ר"פ תולדות. (64) עקב ז, כו. (65) פ' ראה יב, ב. וראה ע"ז מה, ב ואילך. רמב"ם הל' ע"ז פ"ד.ח. שו"ע יו"ד סקמ"ו. (66) שמות מט, א ואילך. נא, ב ואילך. (67) שמות א, יד. (68) ח"ג קנג, א. הובא בתו"א שם. (69) ראה יומא כו, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וּכְמוֹ שֶׁהוּא בְּכֻלּוֹת עֲבוֹדַת ה' שֶׁל הָאָדָם, שֶׁגַם בּוֹה מְצִינּוּ הַרְגֵשָׁה
2 עַל כֵּן שֶׁהִדְבַר צָרִיךְ לִהְיוֹת לְפָרְטִים פְּמִבּוֹאֵר בְּשֵׁעַר הַיַּחְוּד
3 לְאֲדַמוֹ"ר הָאֲמֻצְעִי⁷⁰, שֶׁכִּדִּי שֶׁתְּהִיָּה הָעֲבוּדָה שֶׁהָאָדָם עוֹבֵד
4 אֵת ה' פְּדָבְעִי, לֹא מִסְפִּיקָה עֲבוּדָה וְהַתְּבוּנָנוֹת בְּגִדּוֹלַת ה'
5 בְּאוֹפֵן כְּלָלִי, אֲלֵא צָרִיךְ
6 לִהְיוֹת הָעֲנֵן דִּידִיעַת אֱלֻקוֹת,
7 כִּלְשׁוֹן הַכְּתוּב בְּדַבְרֵי הַיָּמִים שֶׁאִמַר דּוֹד
8 הַמֶּלֶךְ לְשִׁלְמָה בְּנוֹ דָע אֵת אֱלֻקֵי
9 אֲבִיךָ⁷¹, בְּאוֹפֵן שִׁוְדָעִים אֵת
10 עֲנִינֵי עֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת
11 וְכֵל פְּרָטִי הָעֲנִינִים דְּכָל סֵדֵר
12 הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת שֶׁל יִרְדַת הָאוֹר
13 הָאֱלוּקֵי מִלְמַעְלָה לְמַטָּה
14 שֶׁנִּשְׁתַּלְשְׁלוּ מֵהֶם מַעֲשֵׂר
15 הַסְּפִירוֹת, יִדְעָה זֶה צְרִיכָה לִהְיוֹת
16 בְּאוֹפֵן פְּרָטִי דְּוָקָא. וְעַל דֶּרֶךְ
17 זֶה מְבוֹאֵר בְּקוֹנְטְרַס
18 הָעֲבוּדָה⁷² לְכַבּוֹד קְדוּשַׁת
19 אֲדַמוֹ"ר (מְהוֹרֶש"ב) נִשְׁמָתוֹ
20 עֲדָן, שֶׁנּוֹסֵף עַל הָעֲנֵן הַכְּלָלִי
21 דְּקִבְלַת עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, שֶׁזֶהוּ
22 עֲנֵן זֶה שֶׁל קִבְלַת עוֹל וִירַאת שָׁמַיִם
23 רֵאשִׁית הָעֲבוּדָה וְעִיקְרָהּ
24 וְשִׁרְשָׁה⁷³, הִרִי זֶה הַקִּבְלַת עוֹל
25 הַכְּלָלִית צָרִיךְ לִהְיוֹת נִמְשָׁף גַּם
26 בְּעֲבוּדָה פְּרָטִית, בְּפְרָטִים
27 וּפְרָטִי פְּרָטִים רַבִּים.
28 וְזֶהוּ גַם הַטַּעַם שֶׁבְּתוֹרַת
29 הַקְּבָלָה, שֶׁהִיא חֻכְמַת הָאֱמֶת,
30 נִתְּבָאָרוּ פְּרָטִים וּפְרָטִי פְּרָטִים
31 בְּהָעֲנִינִים דְּלְעוֹמַת זֶה הָעֲנִינִים
32 וְהַדְּרוּגוֹת שֶׁל הַיִּפְךְ הַקְּדוּשָׁה (בְּזִהוּר
33 פְּרִשַׁת פְּקוּדֵי, וּבִשְׁעָרִים
34 הַנְּזָכָרִים לְעִיל שְׁבַעֲצֵן חַיִּים,
35 וְכִיּוּצָא בְּזֶה בִּשְׂאָר
36 הַמְּקוֹמוֹת), וְלְעִיל נִשְׁאֵלָה הַשְׁאֵלָה
37 מִדּוּעַ בָּאוּ הַדְּרָבִים בְּפִירוּט גְּדוֹל כֹּל
38 כֵּן, כִּי, בִּירוּר הַלְעוֹמַת זֶה
39 נַעֲשֶׂה דְּוָקָא עַל יְדֵי לִימּוּד
40 עֲנִינִים אֱלוֹ בְּחוּרָה בְּפְרָטִים
41 וּפְרָטִי פְּרָטִים, בְּאוֹפֵן שֶׁל

(70) פ"ד. רפ"ה. (71) דברי הימים א כח, ט. (72) פ"ו. (73) תניא רפמ"א. (74) ה, סע"ב. (75) לקו"ת להאריז"ל ישעי" נט, כ.
(76) פרש"י שם. (77) תורת לוי יצחק חידושים וביאורים לש"ס ס"ע יא ואילך. (78) תניא ספ"ג. פמ"ב (נט, ב).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בְּלַתִּי רְצוּי, עלולים להיות לכך תוצאות לא רצויות, ובמקום שיפעל בירור
 2 ותיקון הברים, ההתעסקות הזו תגרום לו עצמו ירידה כְּמוֹ בְּעֵנְנֵי זֶה של
 3 הזכרת שם האשה המסוימת אם יודעה ומכירה שְׂבָא לְעוֹן הַיְדוּעַ
 4 רַחֲמָנָא לְצֻלָן, כנוכר לעיל וְעַל דְּרַךְ זֶה בְּשֵׁאֵר עֲנִינִים פִּיּוּצָא
 5 בְּזָה שההתעסקות בהם מתוך חיבור
 6 חוק והתקשרות, עלולה להביא
 7 תוצאות לא רצויות. אָבֵל פֶּאֶשֶׁר
 8 אֵינּוּ יוֹדְעָה וּמְפִירָה, כאשר אינו
 9 קשור ואינו מחובר בנפשו לדברים
 10 בלתי רצויים פִּי אִם אלא הדעת
 11 וההתקשרות שלו היא בעניי אלוקות
 12 בהתאם לציווי דַּע אֶת אֱלֹקֵי
 13 אֲבִיךָ, שְׂיִדְעָה זֹו דעת והכרה
 14 בגדולת ה' יש לה תוצאות הכי רצויות
 15 שהיא מְבִיאָה⁷⁹ לְעַבְדָּהּ בְּלִבָּב
 16 שְׁלֵם⁷¹, כמו שכתוב בהמשך הפסוק
 17 אֲזִי אֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ מִהֶהֱתַעֲסֻקוֹת
 18 בְּעֲנִינִים שֶׁהֵם לְמִטָּה מִטָּה,
 19 בִּינּוֹן שְׁעוֹסֵק בָּהֶם מבלי להתחבר
 20 ולהתקשר למציאות הנחוצה אלא
 21 העיסוק בהם הוא כְּפִי שֶׁהֵם חֵלֶק
 22 מִתּוֹרָה שְׁלִימָה, כִּן שֶׁגַם
 23 בָּהֶם תְּלוּיָה שְׁלִימוֹת הַתּוֹרָה,
 24 והתורה היא שלימה דוקא כשהיא
 25 כוללת גם ענינים אלה (של פירוט ענין
 26 הקליפות באריכות בוודאי ובכתבי
 27 האר"ז ל, כמובא לעיל) וְעַד כִּי כִן
 28 גם ענינים אלה הם שלימות התורה
 29 שְׂאִין הַפְּרָשׁ⁸⁰ בֵּין הַכְּתוּב
 30 המדבר במשפחות בני עשו ואומר
 31 וְתַמְנַע הֵיתָה פִּילְגֻשׁ⁸¹ וּבֵין
 32 הפסוק שבו היא הפתיחה של עשרת
 33 הדברות ומדבר אודות האמונה ואחדות
 34 ה' אֲנֹכִי הוֹי' אֱלֹקֶיךָ⁸² (פְּמוּבָן
 35 מִדְּבָרֵי הַגְּמָרָא בְּמִסְכַּת
 36 סְנֵהֲדָרִין⁸³) ושני הפסוקים שווים
 37 בענין זה שהם חלק משלימות התורה,
 38 הֵינּוּ שְׁעֻנְיֵי הַתּוֹרָה
 39 שְׂמִדְבָרִים אֹדוֹת מִטָּה מִטָּה, כמו הפסוק הנזכר 'ותמנע היתה פלגש'
 40 הֵם בְּאוֹתָהּ דְרַגַּת הַקְּדוּשָׁה דְאֲנֹכִי הוֹי' אֱלֹקֶיךָ, וְלִכֵּן, נוֹסֵף
 41 לְכֵן שְׁעַל יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה בְּעֲנִינִים אֵלּוּ נַעֲשֶׂה הַבִּירוֹר

והתיקון שְׁלֵהֶם בְּאוֹפֵן דְשִׁבְרָתָם זוּהֵי תַקְנָתָם⁸⁴ כמבואר בהלכה
 שכלי חרס שבלע איסור לא מועילה לו הכשרה בהגעלה או ליבון אלא צריך
 לשבור אותו, ומבואר בחסידות שגם בבירור ותיקון עניני העולם יש ענינים
 שניתן להעלות ולתקן ויש ענינים נחותים יותר שהבירור שלהם הוא דווקא
 על ידי ביטולם ושבירתם, הִנֵּה
 לְאַחַר זֶה לאחר בירורם על ידי
 'שבירה' הרי הם מתהפכים לטוב ואז
 נַעֲשֶׂה עֲנֵנֵי זֶה חֵלֶק מִעֲבוֹדַת
 הָאָדָם בְּאוֹפֵן דַּעֲשֶׂה טוֹב,
 וּכְתוּרַת הַבְּעַל שֵׁם טוֹב
 (הַנְּזָכָר לְעִיל) בפירושו הפנימי של
 הכתוב 'טור מרע ועשה טוב'
 שַׁיְעֲשֶׂה מְרַע טוֹב.
 ח) וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּזָה בְּעוֹמֵק
 יוֹתֵר, דְּהִנֵּה, מֵה שִׁכְתוּב
 בַּזְהַר שְׂמִשָּׁה רַבִּינוּ הֵיָה יָרָא
 מְקַלֶּיפֶת פְּרַעָה, כמבואר לעיל
 הֲרִי זֶה לְפִי שְׁשֵׁם אצל פרעה
 בגלות מצרים הוֹצֵרֶךָ לְהִיּוֹת
 הַבִּירוֹר של קליפת פרעה בְּאוֹפֵן
 דִּיּוֹדְעָה כו', מתוך התעסקות
 קרובה ושירה שעלולה להביא
 תוצאות לא רצויות, כמבואר לעיל,
 וְעַל זֶה הַסְּכִימִים הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא שֶׁהַחֲשֵׁשׁ של משה רבנו מוצדק,
 וּבָא בְּעֲצָמוֹ, ולאחר שבתחילה היה
 הציווי למשה 'בא אל פרעה', בסופו
 של דבר הקדוש ברוך הוא בעצמו בא
 אל פרעה, וְהֵינּוּ, לְפִי שֶׁהַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לֹא אֵיכְפַת לֵיה, לא
 אכפת לו לבוא במגע והתעסקות אפילו
 עם קליפות נחותות וּכְמוֹ
 שִׁכְתוּב⁸⁵ בנבואת ישעיה אודות
 פעולת הקדוש ברוך הוא על אומות
 העולם מִי זֶה בָּא מֵאֲדוּם חֲמוּץ
 בְּגָדִים מִבְּצָרָה גו' וְכֵן
 מִלְּבוּשֵׁי אֲגָלָתִי, וההתעסקות
 הזו גורמת לכלוך כביכול על ה'בגדים'
 שלמעלה הֵינּוּ שְׂאֵף עַל פִּי שֶׁהַעֲנִינִים דְלַעֲוֹמַת זֶה היפך
 הקדושה (שְׂמִתְלַבֵּשׁ בָּהֶם הקדוש ברוך הוא בְּכָדִי לְבָרָם) נִיפְרִים
 כְּכִיכּוֹל עַל לְבוּשֵׁים שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַד שֶׁנִּקְרָא

(79) קו"א בתניא (קנו, ב). ובכ"מ. (80) פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ' חלק — היסוד השמיני. (81) וישלה לו, יב. (82) יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו. (83) צט, א.ב. (84) ע"ד כלים רפ"ב. (85) ישע"י סג, א.ג. וראה סה"מ תרכ"ט ע' קפו ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 אַגְאֲלָתִי שְׁנֵיהָ עַל הַלְבוּשִׁים לְכַלּוֹן כְּבִיכּוֹל, מִכָּל מְקוֹם, אֵינִי
 2 נִתְפָּס בְּזֶה חֶסֶד-וְשָׁלוֹם וְאֵין הִרְבֵּי פּוֹגֵם לְמַעַל חֲלִילָה, וְאֶדְרָבָה,
 3 שְׁעַל יָדַי זֶה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעַסֵּק עִמָּם וְנַעֲשֶׂה הַבִּירּוּר
 4 וְהַתִּיקוּן שְׁלֵהֶם.
 5 וְכָל זֶה בְּנוֹגֵעַ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 6 הוּא בַעֲצָמוֹ, מֵה שְׂאִין פֶּן
 7 בְּנוֹגֵעַ לְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי כֹל
 8 יִהְיֶה (כּוֹלָל אֶפִּילוֹ מִשָּׂה רַבִּינוּ
 9 כִּשְׁמֹר לְעִיל הִיא מִתִּירָא מִלְּבוֹא אֵל
 10 פֶּרַעַח), הָרִי לֹא זֶה הַקְּשֵׁר וְהַמְּגַע
 11 הַיִּשֵּׁר עִם הַקְּלִיפּוֹת הַנְּחוּתוֹת הוּא
 12 סֵדֵר הָעֲבוּרָה, וְכֶאֱמֹר,
 13 שְׁמִבְקָשִׁים אֵל תְּבִיאֵנוּ לְיָדֵי
 14 נְסִיּוֹן כְּדֵי שֶׁלֹּא נִצְטָרֵךְ לְבוֹא בְּמַגַּע
 15 וּבַהֲתַעֲסָקוֹת עִם עֲנִינִים נְחוּתִים אֵל,
 16 וְאִם מְכַנִּים אֶת עֲצָמוֹ הָאֵדָם
 17 מִצִּדּוֹ בִּירְמִיָּהוּ בְּנִסְיוֹן כּוֹי, הָרִי
 18 זֶה דָּבָר לֹא רָאִי עַל דֶּרֶךְ הָאֱמוּנָה
 19 אֶחָטָא וְאֶשׁוּב שְׁחֹטָא מִתּוֹךְ
 20 מַחֲשֵׁבָה שְׁאֵחֵר כִּי יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, שְׁעַל
 21 זֶה אִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ד"ל בְּמִשְׁנֵה שְׂאִין
 22 מִסְּפִיקִין אֵין מִסְּיַעֵין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת
 23 תְּשׁוּבָה כּוֹי⁸⁶. אֲמָנָם, כֶּאֱשֶׁר
 24 אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הַיְּהוּדִי מִתְקַשֵּׁר
 25 עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יָדֵי
 26 לִימּוּד עֲנִינִים אֵלּוֹ שֶׁל הַקְּלִיפּוֹת
 27 וְכֹרֵמָה בְּתוֹרָה, וְהַלִּימוּד הוּא
 28 בְּאֹפֶן דְּדַע אֶת אֱלֹקֵי אָבִיךָ,
 29 מִתּוֹךְ יִדְעָה וְהִכָּרָה שֶׁהַתּוֹרָה שְׁלּוּמָה,
 30 בְּכֹל עֵינֵן אִיחָה שִׁיחָה, הִיא תּוֹרַת ה',
 31 הֵינֵנוּ, לִימּוּד הַתּוֹרָה בְּאֹפֶן
 32 שְׁנִקְרָא בְּדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ ד"ל דְּבִרְכּוֹ
 33 בְּתוֹרָה תְּחִלָּה⁸⁷, שְׁלַפְנֵי הַלִּימּוּד
 34 מִבְּרַכִּים בְּרַכַּת הַתּוֹרָה, וְנוֹסַח הַבְּרַכָּה
 35 הוּא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא נֹתֵן
 36 הַתּוֹרָה, לְשׁוֹן הָהָרָה⁸⁸, וְלֹא רַק
 37 שֶׁנִּתְּנָה אֵת הַתּוֹרָה בְּעַבְרָה, וְכוּה מוֹדַגֵּשׁ
 38 עוֹד יוֹתֵר שֶׁהַתּוֹרָה הִיא תּוֹרַתוֹ שֶׁל
 39 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ וְיִוְדַע הַיְּהוּדִי שְׁלּוּמָה

1 תּוֹרָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא וְשׁוֹנָה כְּנִגְדוֹ⁸⁹, כְּדַבְּרֵי הַמְּדַרְשׁ,
 2 וְכַתּוּרַת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב (שְׁהִיָּה רְגִיל לְחַזּוֹר הַרְבַּ הַצְּדִיק
 3 רַבִּי לִוִי יִצְחָק מִבְּאֲרֵיטְשׁוֹב)⁹⁰ עַל הַפְּסוּקִים⁹¹ בְּתַהִלִּים הַרְבֵּי
 4 צִלָּף, דְּכִמּוֹ שֶׁהַצֵּל עוֹשֶׂה מֵה שֶׁהָאֵדָם עוֹשֶׂה, וְהַיְּלִיכּוֹ
 5 וְתוֹנְעוּתוֹ שֶׁל הָאֵדָם נִרְאוֹת בְּצֵל שֵׁלּוֹ,
 6 כֶּף הַבּוֹרָא בְּרוּךְ-הוּא כְּבִיכּוֹל
 7 עוֹשֶׂה מֵה שֶׁהָאֵדָם עוֹשֶׂה
 8 (שְׁזָהוּ גַם הַדִּיּוּק בְּמֵאֲמָר
 9 רַז"ל כֹּל הַקּוֹרָא וְשׁוֹנָה,
 10 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא
 11 וְשׁוֹנָה כְּנִגְדוֹ, כְּנִגְדוֹ דִּיקָא
 12 הֵינּוּ שֶׁהָאֵדָם קוֹרָא וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 13 קוֹרָא אַחֲרָיו), וְכִאֲשֶׁר לִימּוּד הַתּוֹרָה
 14 הוּא בְּאֹפֶן כּוּה הִנָּה גַם בִּירְמִיָּהוּ
 15 בְּהַמְּשָׂה מִטָּה עַד אֵין תְּכִלִּית,
 16 וְגַם כִּשְׁהַלִּימּוּד הוּא בְּעִינֵינִים הַכִּי
 17 נְחוּתִים כְּמוֹ הַקְּלִיפּוֹת קָשׁוּר הוּא
 18 הָאֵדָם הַלּוּמָד לְמַעַלָּה (כִּיּוֹן
 19 שְׁהוֹלֵךְ שֵׁם מִתּוֹךְ הַתְּעַסָּקוֹת
 20 בְּלִימּוּד הַתּוֹרָה בְּאֹפֶן דְּדַע
 21 אֶת אֱלֹקֵי אָבִיךָ כְּמִבּוֹרָא לְעִיל
 22 בְּאֵרִיכּוֹת), וּמִצְּלִיחַ בְּזֶה בְּאֹפֶן
 23 ד"ל כְּתַחֲחִילָה אַרְיָבְעָר⁹², כְּפַתְגָּם
 24 אֲדַמּוֹר מַהֲר"ש הַנּוֹכַח לְעִיל, וְהֵינּוּ
 25 בְּהַצִּלָּחָה גְּדוּלָה וּמוֹפְלָאָה שְׁכָל
 26 עֲנִינֵינוּ נַעֲשִׂים בְּאֹפֶן דְּכָל
 27 מַעֲשִׂיךָ לְשֵׁם שְׁמִיָּם⁹² וּבְכָל
 28 דְּרָבִיךָ דְּעָהוּ⁹³, וּמִנְצֵחַ
 29 בְּמִלְחָמָה ה' בְּנִצְחוֹן גְּמוּרָה עַל
 30 יָדֵי שְׁמַתְעוּרַת וּפּוֹעֵלַת בּוֹ מְדַת
 31 הַנְּצִיחָה, שְׁנִצֵּחַ יִשְׂרָאֵל לֹא
 32 יִשְׁקֵר וְלֹא יִנָּחֵם, כְּלִשׁוֹן הַכּוּתוּב
 33 בְּשִׁמּוּאֵל לְגַבִּי מִידַת הַנְּצִיחָה הַעֲלִינָה
 34 וְעַד שֶׁהִרְעַם מִתְּפַחָה לְטוֹב שְׁנַעֲשֶׂה
 35 קִיּוּם הַיַּעֲרוֹד עַל לְעַתִּיד-לְבוֹא
 36 הָאֱמוּרָה בְּנִבּוּאָת צַפְנִיָּה אֶהְפֵּף אֵל
 37 עַמִּים שְׁפָה בְּרוּךְ לְקָרָא
 38 לֹא יִשְׁקֵר וְלֹא יִנָּחֵם, וְעַד שְׁנַעֲשֶׂה קִיּוּם הַיַּעֲרוֹד אֶהְפֵּף אֵל עַמִּים שְׁפָה בְּרוּךְ

(86) יומא פה, ב במשנה. (87) נדרים פא, א. ב"מ פה, ריש ע"ב. וראה רבינו יונה הובא ברין נדרים שם. ב"ח או"ח סמ"ז. שו"ע אדה"ז שם רסמ"ז. (88) של"ה כה, א. לקו"ת תזריע כג, א. נצבים מו, ב. (89) תדא"ר רפי"ח. ילקוט שמעוני איכה רמז תתרלד. (90) קדושת לוי פרשתנו (בשלח — לט, ג. מ, סע"ב). פ' נשא (ע, ג). כתר שם טוב (קה"ת, תשס"ד) בהוספות סימן עח. (91) תהלים קכא, ה. (92) אבות פ"ב מ"ב. (93) משלי ג, ו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 כָּלֶם בְּשֵׁם הַנְּי' לְעִבְדוֹ שְׂכָם אֶחָד⁹⁴, לעבוד את ה' ביחד וכן קיום
 2 היעוד על לעתיד-לבוא האמור בנבואת עובדיה וְהִיְתָה לְהַנְי'
 3 הַמְלוּכָה⁹⁵, ובאופן דְּכָשֵׁם שְׂאֲנִי נִכְתָּב כֶּף אֲנִי נִקְרָא (לֵא
 4 חִילוּק בין הכתיבה לקריאה)⁹⁶, והקריאה בשם הו' שתהיה לעתיד-לבוא

34 וְחָמֵי אֶדְמוֹ"ר הרבי הרי"צ בעל ההילולא השיג, יו"ד שבט, הוא
 35 יום הסתלקותו וְשָׁצְרִיף רַק צוּפּוּצָן דִּי קִנְעֵפְלָא⁹⁹, שכבר נשלמו
 36 כל ההכנות לגאולה השלימה ונשאר רק לצמצא את הכפתורים וְכָל צְבָאוֹת
 37 הַנְּי' עוֹמְדִים (שְׁטַעֲלֵן זִיף אוֹיִס מתיצבים ומציגים את עצמם)

5 על ידי כל הגויים תהיה כדברי הגמרא
 6 על הפסוק האמור על לעתיד-לבוא
 7 'ויהי ה' למלך על כל הארץ ביום
 8 ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד' - 'לא
 9 כעולם הזה העולם הבא, העולם הזה
 10 נכתב ביו"ד ה"י ונקרא באל"ף דל"ת
 11 ושם הו' נכתב באותיות יו"ד, ה"א,
 12 ואי, ה"א, ונקרא באותיות אל"ף,

38 לְפָנֵי הַנְּי' אֱלֹקֵי צְבָאוֹת¹⁰⁰,
 39 וּבְאֹפֶן שֶׁל בֵּיטוּל לאלוקות,
 40 שְׁלֶכְן נִקְרָאִים בְּשֵׁם צְבָאוֹת
 41 הַנְּי', לְשׁוֹן סְמוּךְ, כיון שהאות
 42 צ' במילה 'צבאות מנוקדת בחייריק, הרי
 43 זה לשון של סמיכות, והמשמעות
 44 הפנימית של הסמיכות היא
 45 שְׁהַצְבָאוֹת טְפִלִים וּבְטָלִים
 46 לְהַנְי'¹⁰¹, וְכָל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי
 47 הַצָּבָא הלוחמים מְקַבֵּל השפעה
 48 וכוחות מְהַאֲצֵר הַכִּי גְדוֹל
 49 וְהַכִּי יִקָּר כו', מִיָּדוֹ הַמְלֵאָה
 50 הַפְּתוּחָה הַקְּדוּשָׁה
 51 וְהִרְחֵבָה¹⁰² של הקדוש ברוך הוא,
 52 וּבְאֹפֶן שֶׁבְּאִשְׁר נִמְצָאִים
 53 עֲדִיזֵין בְּזִמְן הַגְּלוּת, בְּמִצְרַיִם,
 54 נַעֲשֶׂה לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹר
 55 בְּמוֹשְׁבוֹתָם¹⁰³, כפי שכתוב
 56 בתורה לגבי הימים של מכת חושך,
 57 וּמִיָּד לְאַחֲרֵי זֶה מִסְתַּיִמַת גְּלוּת
 58 מִצְרַיִם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים
 59 מִצְרַיִם בְּיַד רְמָה, וכפי שתרגם
 60 אונקלוס בְּרִישׁ גְּלִי¹⁰⁴, וכפירוש
 61 רש"י על הכתוב שהיציאה ממצרים
 62 היתה 'בגבורה גבוהה ומפורסמת',
 63 והיציאה היא על יְדֵי מְשִׁיחַ
 64 צְדָקָנוּ, בְּגֹאֲלָה הָאֲמִיתִית
 65 וְהַשְּׁלִימָה, בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ
 66 מְמַשׁ.

1 לְקָרָא כָּלֶם בְּשֵׁם הַנְּי' לְעִבְדוֹ שְׂכָם אֶחָד⁹⁴,
 2 וְהִיְתָה לְהַנְי' הַמְלוּכָה⁹⁵, ובאופן דְּכָשֵׁם שְׂאֲנִי
 3 נִכְתָּב כֶּף אֲנִי נִקְרָא (לֵא חִילוּק)⁹⁶, וְהִיְנֹו, שְׂגָם
 4 לְמַטָּה יָאִיר שֵׁם הַנְּי' דְּלְעִילָא⁹⁷, וּכְמוֹ שֶׁכְּתוּב⁹⁸
 5 וְנִגְלָה כְּבוֹד הַנְּי' (וְעַד שֶׁ) וְרָאוּ כָּל בְּשָׂר יַחְדוֹ כִּי
 6 פִי הַנְּי' דִּבֶּר.

7 (ט) וְכָל זֶה יִהְיֶה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ מִמַּשׁ,
 8 שְׁנִשְׁלַמַת עֲבוֹדַת הַבֵּירוּרִים, כּוֹלֵל גַּם
 9 צְחֻצוּחַ הַכְּפֹתוּרִים, כִּידוּעַ פְּתָגָם כְּבוֹד קִדְשַׁת
 10 מוֹרֵי וְחָמֵי אֶדְמוֹ"ר בעל ההילולא שְׁצָרִיף רַק
 11 צוּפּוּצָן דִּי קִנְעֵפְלָא⁹⁹, וְכָל צְבָאוֹת הַנְּי' עוֹמְדִים
 12 (שְׁטַעֲלֵן זִיף אוֹיִס) לְפָנֵי הַנְּי' אֱלֹקֵי צְבָאוֹת¹⁰⁰,
 13 וּבְאֹפֶן שֶׁל בֵּיטוּל, שְׁלֶכְן נִקְרָאִים בְּשֵׁם צְבָאוֹת
 14 הַנְּי', לְשׁוֹן סְמוּךְ, שְׁהַצְבָאוֹת טְפִלִים וּבְטָלִים
 15 לְהַנְי'¹⁰¹, וְכָל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי הַצָּבָא מְקַבֵּל
 16 מְהַאֲצֵר הַכִּי גְדוֹל וְהַכִּי יִקָּר כו', מִיָּדוֹ הַמְלֵאָה
 17 הַפְּתוּחָה הַקְּדוּשָׁה וְהִרְחֵבָה¹⁰², וּבְאֹפֶן שֶׁבְּאִשְׁר
 18 נִמְצָאִים עֲדִיזֵין בְּזִמְן הַגְּלוּת, בְּמִצְרַיִם, נַעֲשֶׂה
 19 לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם¹⁰³, וּמִיָּד
 20 לְאַחֲרֵי זֶה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רְמָה, בְּרִישׁ
 21 גְּלִי¹⁰⁴, על יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, בְּגֹאֲלָה הָאֲמִיתִית
 22 וְהַשְּׁלִימָה, בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ מִמַּשׁ.

33 כבר שלמים ומתוקנים בתכלית, כִּידוּעַ פְּתָגָם כְּבוֹד קִדְשַׁת מוֹרֵי

(94) צפני' ג, ט. (95) עובדי' א, כא. (96) פסחים נ, א. וש"נ. (97) ראה סה"מ תרל"ב ח"א ע' נא. תרל"ד ע' קנח. ועוד. (98) ישעי' מ, ה. (99) שיחת שמח"ת תרפ"ט (סה"ש תרפ"ט ע' 42). (100) ע"פ הושע יב, ו. עמוס ג, יג. (101) תו"א בא ס, ג. וראה בההמשך פ"י. (102) ברכה שלישית דברכת המזון. (103) בא י, כג. (104) פרשתנו (בשלח) יד, ה. תרגום שם.

המשך ביאור למס' ניר ליום שישי עמ' ב

1 שגם הרי"שא לא צְרִיבָא וגם הסיפא לא צְרִיבָא, כי באמירת 'אני'
 2 מתחייב בכל מה שאמר הראשון, אם כן קשה, וכי תִּנֵּי בְרִישָׁא
 3 'ועלי' דלא צְרִיבָא, וְתִנֵּי גַם בְּסִיפָא 'עלי' דלא צְרִיבָא, למה שנה
 4 דבר מיותר. אלא מוכח שלשון 'אני' משמעותו רק על תחילת
 5 דברי חבירו, ולכן הוסיף ברישא 'ועלי', ואגב כך שנה גם בסיפא

6 בלשון זה.
 7 הגמרא מביאה דין בענייני שליחות שיש להקשות עליו ממשנתנו
 8 וכפי שיתבאר להלן: אָמַר רב יצחק בר יוסף אָמַר רבי יוחנן, הָאוּמַר
 9 לְשִׁלּוּחַ